

پښتون پښتانه

٤
گڼه

٢٨ کال د ١٣٤٧ د سرطان لومړۍ نيټه

باز هم
يکقدم به پيش!

هنر و
ادبيات افغاني

د خوانانو دنيا

سالار مسعود
غزنوی

د نړۍ د لویو
هنرمندانو سره
آشناشي

فريادي
در سکوت

در ادیو افغانستان
پروگرامونه

وده ها مطلب
جالبوخواندني
ديگر

باز هم یک قدم به پیش!

یک ماه و چند روز از تأسیس (انسامبل ملی) رادیو افغانستان می‌گذرد و تحال پیش از بیست پارچه جدید به آواز هنرمندان رادیو افغانستان به همراهی این انسامبل، درستدیوهای رادیو ثبت و نشر گردیده است. نوازندگان انسامبل ملی رادیو عبارت اند از سه رباب نواز، سه سطنبور نواز، دو سرنده نواز و دو شپیلی نواز، یک دهل نواز، یک زیر بغلی نواز، و یک چنگ نواز. البته در آینده بر تعداد آن افزوده خواهد شد و سعی بعمل خواهد آمد تا با تکمیل آن، از نگاه آرکسترا سون بپردازیم.

اکنون که این انسامبل، به رهبری استاد دهاشم در پهلوی آرکستر کلاسیک رادیو افغانستان از مرحله تأسیس، قدم به دوره فعالیتش میگذارد، میخوایم مؤدبانه به علاقه مندان رادیو افغانستان بدهیم که سر از ماه سرطان علاوه از پروگرام نوی گلوته که ساعت ۸ و ۳۰ شامهای یکشنبه نشر میشود، در شامهای چهارشنبه هر هفته نیز (نوی گلوته) از رادیو افغانستان نشر خواهد شد.

امید داریم با تقدیم این پروگرامها،
 بتوانیم قدم مثبت دیگری در راه
 ارتقای ذوق شنوندگان عزیز
 رادیو افغانستان برداریم.
 در عکس بالا- انسامبل ملی
 رادیو افغانستان با بناغلی مددی
 مدیر موسیقی دیده میشوند.

روی جلد: پر وین صنعت گر ممتله-
 با استعدادیکه جدید آبار رادیو افغانستان همکاری خود را
 آغاز نمود است. (تفصیل در صفحه ۵)

نقش راديو افغانستان

در خدمت اجتماع

ما د پروگرام های تریبوی خود نیز امیدواریم که این نقش را بصورت مؤثری انجام بدهیم .

راديو افغانستان در چو کات پروگرام های دتاریخ یوه پایه، قضایا اوقانون، مونږ اوزمونږ هیواد، مونږ او اوریدونکی، دپوهنی خپرونه، له کړدی نه تر سپوږمۍ، بڼځی اونوی ژوند، کورنی ژوند، دخوانانو دنیا، دوړوکو دنیا، ذراعتی خپرونه، دینی-خپرونه، دسپورت دنیا، شماوصحت شما، دسره میاشت غږ، پښتولوست، انگلیسی لوست، روسی لوست وغیره خود سعی ورزیده است تا مردم افغانستان را باجنبه های مختلف حیات اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و مذهبی آشنا بسازد .

ما - در حالیکه به این امر اعتراف میکنیم که نظر به اینکه در مملکت ما - راديو جزء دستگاہ اجتماعی ماست و در حالیکه در تمام امور اجتماعی مملکت، نواقص و کوتاهی های قابل ملاحظه موجود است، راديو افغانستان هم از این امر نمیتواند خود را مستثنی قرار دهد، ولی در عین حال، این راهم بصراحت میگوییم که ما به وظایف عالیة خود در این مرحله حساس تاریخ ملی خویش، خوب مستشعر هستیم و هدف ما همواره اینست تا نقائص خود را محدود بسازیم و خدمات خود را برای مردم خود، بنحو مؤثرتری انجام بدهیم .

تبصره ها وغیره بشکلی است که بتواند منافع ملی و عالیة مملکت را تأمین نماید .

هر دستگاہ نشراتی از خود یک «پالیسی» دارد و «پالیسی» نشراتی راديو افغانستان، اینست تا مطالبی را نشر کند که برای حفظ و تقویت و تأمین منافع عالیة ملی افغانستان، مفید و مؤثر، ثابت شده بتواند .

آفرین بر مادر!

آفرین باد بما در که بشر:
گر بگردون، ز شرف سایه سر،
و کراز علم و هنر، رخنه کند در دل ماه،
ورز اسرار جهان، یکسره گردد آگاه،
ور بیک لحظه شکاف دل کوه،
ور بیک لمحہ رود در دل بحر -
باز هم - کودک مادر باشد!
کودک کوچک مادر باشد!

آدمی - هر چه بود :

افتخارش - اثر تربیت مادر اوست
کودک دامن پر مهر و صفا گستر اوست
آفرین بر مادر
آفرین بر مادر .

«ناصر طهروی»

توضیحات بناغلی نورا احمد اعتمادی صدراعظم بجواب استیضاحات و کتلی ولسی جرگه در ماه گذشته، یکبار دیگر سنگینی و حساسیت وظایف موسسات ملی و دستگاہهایی را که وقف خدمت بمردم میباشند، تاکید نموده است. بناغلی اعتمادی در بیانات شان، نقش مطبوعات و دستگاہهای «مخابرات کتلی» را درین مرحله تاریخ افغانستان، خیلی مهم خوانده، در حقیقت ابراز توقع کردند تا آنها سهیم شانرا در پیشبرد نظام جدیدی که در افغانستان در حال تشکیل است، باید بنحو شایسته انجام بدهند .

یکی از دستگاہهای خیلی عمده مملکت، در رشته «مخابرات کتلی» البته راديو افغانستان است. راديو در مملکت ما با ماهیتی که دارد، در حقیقت مؤثرترین وسیله تبلیغ مردم بوده و به آنان، مواد اطلاعاتی و سرگرم کننده را تهیه میکند .

بنابراین، نقش این دستگاہ ملی، در این مرحله حساس تاریخ مملکت، بیش از پیش مهم بوده و ما امیدواریم به همین اساس، توانسته باشیم، خدمات مؤثری را انجام بدهیم و در آینده نیز این وظیفه را به قسم شایسته تری، پیش ببریم .

آنچه راديو افغانستان در این مرحله انکشاف ملی خواسته است انجام بدهد، عبارت از ارائه واقعات مملکت - طی راپورتاژها، خبرها،

هنري او کلتوري خبرونه

دجوزا ۲۰: د اطلاعاتو او کلتور د وزير داکتر محمد انس له خوا دماينام په اوو بجو د ښاغلي هرېز او دهغه دميرمنې په وياړ دکابل په هو ټل کښي ميلمستيا شوي وه . ښاغلي هرېز څوور لس مياشتي پخوا دډنمارک دحکومت په مرسته افغانستان ته راغلي او دتاريخي آثارو په ساتنه او ترميم کښي يې دلوړ غونډيزې او تاريخي ابداتو دساتني له اداري سره مرسته کړېده . په دې ميلمستيا کښي داطلاعاتو او کلتور وزير په يوه لنډه وينا کښي له افغانستان سره دډنمارک دحکومتي ټولنو مرستې و ستايلي او هيله يې وکړه چه دغه همکاري دوام ومومي . ټاکل شويده چه په نژدې راتلونکي وخت کښي دډنمارک يو بل مهندس چه دتاريخي آثارو او ابداتو په

ساتنه کښي تخصص و نري ، هم افغانستان ته راشي . په مقابل کښي ښاغلي هرېز د اطلاعاتو او کلتور له وزارت نه تشکر وکړ او دتاريخي آثارو او ابداتو په ساتنه کښي دهغه وزارت کونښنو نه وستايل . په دې ميلمستيا کښي داطلاعاتو او کلتور معين ښاغلي محمد خالد زو ښان ، دخارجه چارو دوزارت سياسي لوي مدير داکتر روان فرهادي او داطلاعاتو او کلتور دوزارت خينو ارا کينو هم گډو ندرلود .

* * *

دجوزا ۲۳: دافغان فلم موسسه چه دهغي دجوړولو او دستگاه د ځانگو چاري په دې وختو کښي بشپړي شويدي او دازمويني په ډول يې په کار پيل کړي وو ، د اطلاعاتو او کلتور دوزير داکتر محمد انس نه خوا به انصاري واپ کښي پرايستمېل شو .

دافغان فلم ودانې او دستگاه تجريري داي يا مليو نو افغانو به لکښت تکميل شويدي چه زيا ته برخه يې دهر يکي دهتجدو ايا لتو د حکومت له وړيا مرستو څخه تمويل شويده .

داطلاعاتو او کلتور وزير داکتر محمد انس دپرايستلو په وخت کښي وويل : دافغان فلم موسسه دملې ثقافت په خپرونو او دهيواد دعلمي او هنري سروري په اوږو کښي دسترگو ، غوړو او ژبي په ځای ده . داطلاعاتو او کلتور وزير وويل چه ددولتي موسسو شخصي او سينما گانو د ضرورت وړ اخباري اعلاني او اسنادي فلمونه په دغې موسسه کښي تمپه او زيا تيداي

شي . سيلايډونه ، فلم سترپ ، سمعي او بصري مواد او تر بيوي فلمونه دوطني ايجا باتو او شرطونو په اساس دمحلې عوامو او پښتولو ثبت سره په دغه لابراتوارو کښي تمپه کيداي شي او ددغه ډول پروژو له پاره فرما يشو نه منل کيږي او دافغان فلم دارايي زياتيداي شي . داطلاعاتو او کلتور وزير وويل : همدغه راز دفلمو نو دراوړلو ځانگه دغه مرکز ته محوله شويده چه د فلمونو په انتخابولو کښي ډير دقت او کونښنې وکړي خوچه دهيواد سينما گانې چه شمير يې ورځ په ورځ زياتيږي ، دذهنونو په رڼاکولو مثبتې نتيجې او د خلکو د ذوق او معدي ماتو په زيا تو لو او دکلتور د سرور په لوړولو کښي لويه برخه ولري .

ښاغلي مير ايډام الدين ساعی چه درايو افغانستان د خپرونو دمرافقت دمدير په حيث مقرر شوي دي .

دمرافقت دمديريت کار کوونکي درايو افغانستان ټولي خپرونې اوږي اوکې چيري کومه نظر به ولري ، هغه مر بو طو ځانگو ته څرگندوي .

ښاغلي معين الله «امين» د رايو افغانستان د تحريرانو پخواني مدير چه تبادلا دنطاقانو د مدير په حيث مقرر شويدي دنطاقانو دمديريت وظيفه لري چه درايو افغانستان دبيلو ، بيلو خپرونو له پاره به ټاکلي وختونو باندي نطق او ممثل د پروگرام د نوعيت سره سم تمپه کړي .

مصاحبه با یک هنرمند

هنرمند یکه زندگی برایش سراسر خاطره خوش است، ولی در زندگی هنری اش اصلاً خاطره خوش ندارد.
گوشه از عشق، زندگی و حیات هنری یک مسئله تیارتر که جدیداً به رادیو افغانستان هم راه باز نموده است.

بقلم: میمدال

پروین صنعتگر به آینده هنرش فکر میکند

است. هنوز حرفهای او تمام نشده بود که نیاغلی صنعتگر میان سخن او دویده و با تبختر خاصی گفت: مگر بیاد داشته باشید که صدا از یک دست بلند نمی شود!
من در حالیکه به حقایق پی برده بودم، سوال دیگر را اینطور مطرح نمودم: س- لطفاً در قسمت زندگی هنری و زندگی خصوصی تان صحبت کنید؟

ج- زندگی هنری من از دوره نازیدی ام آغاز شد که برای اولین بار در کمپدی «من بمیرم، تو نمیری» نقش اول را ایفا نمودم. چون استعدادم را قابل پرورش خواندند، از اینرو توفیق بیشتر برای فعالیت مزید تیارتری یافته و از آن وقت تاکنون در بیشتر از بیست درام حصه گرفته و نقش اول آنرا انجام داده ام. ولی چون ذوق و علاقه ام خیلی زیاد است، لذا بایک جرأت هنری در سال ۱۳۴۶ همکاری هنری را با رادیو افغانستان نیز آغاز و تاکنون همکاری من باراً دیو ادا مه دارد.

همینکه او خاموش شد، باز هم پرسیدم: بهترین خاطره زندگی هنری شما کدام است؟

میرمن پروین صنعتگر آه طویلی کشید و گفت: راست بگویم در زندگی (بقیه در صفحه ۲۷)

میرمن پروین صنعتگر از جمله مشکلاتی است که از مدت سه سال به این طرف با کمپدی «من بمیرم تو نمیری» زندگی هنری خود را آغاز و با وصف اینکه مدت زیادی از عمر هنر نمايي او نمی گذرد، باز هم او از جمله مشکلات معروف هنر تمثیل بشمار می آید. اینک مصاحبه یی را که نامه نگار مجله با این هنرمند جوان نموده، جهت مطالعه قارئین محترم تقدیم می داریم.

صداقت را با میرمن پروین صنعتگر شدم و مدت دوازده سال در اینجا در حالیکه شوهرش هم بکنارش مشغول نشسته بود چنین آغاز کردم. س- معذرت می خواهم! اجازه دادم سال تو لد و محل تو لد شمارا یاد داشت کنم و از جریان تحصیلات شما آگاه شوم؟
ج- مانع ندارد. من در سال ۱۳۲۲ و یا ازدواج، برای ازدواج؟
در حالیکه متردد بود، بریده بریده جواب داد روی یک احساس و علاقه مندی من این ازدواج صورت گرفته

میرمن پروین صنعتگر با شوهرش (طرف راست) و نیاغلی رفیق صادق در حال اجرای یکی از پارچه های تمثیلی رادیو.

هر دم ازین باغ، بری میرسد

پښتون بزغ په ډیره مینه او خوشالی دا خبره کوی چه : پس له دی به په هره گڼه کښی دخوانانو پروگرام ته پخپلو پاڼو کښی برخه ور کوی او دخپل وس مطابق به ورته د افغانی گلشن ناز په ترینی گلدستی وړاندی کوی. پښتون بزغ دافغان زلمو او پیغلو د پاره تانندی روغتیا، تازه دماغ، روښانه زړه اود وطن پرستی، او ترقی پسندی. نه ډک افکار غواړی او هیله لری چه پخپل وار ددوی څه نه څه خدمت و کړی شی که پښتون بزغ په دی اسره کښی لږ قدر بریالی شونو :

زهی عز و شرف

په ټولنه کښی دخوانانو وظیفه

تهیه گوڼکی : میرمن پروین علی

گرانو خوانانو !

مو نر او تاسو ټول پدی پوهیږو چه په یوه ټولنه کښی دسڼ او سال په لحاظ دری ډوله خلک ژوند کوی. زور ځوان او پورکی ... زاپه د تیری زمانی پوری مربوطدی او ماضی ته گوری. واپه راتلونکی نسل دی او مستقبل ددوی دی ځلمی داوس دی او اوس یا (حال) ددوی دی او البته یواځی هغه ته سپری به زیات اهمیت قا یلیږی او د فعالیت اسره ورته کولای شی .

په بل عبارت زور لکه پرون دی او دپرون ورځی خاطرات - پرونۍ ویارنی او افتخارات په هغوی پوری اړه لری. او دهغوی یادونه په سپری کښی منع است - عزت النفس او ملی غرور پیدا کوی نو ددی کیله ځوانان به سپین زیروته د عزت په سترکه گوری.

کاظم خان شیدا وائی :

سرگردان کاندی گرداب خلاف دبحر پیروی د لویو ده بی مضر ته وړوکی دآینده حیثیت لری او دراتلونکی ژوند خوږی آرزو کانی او هیلی په انسان کښی دعمل قوت او جرأت پیدا کوی اوله دغه کیله مونږ دماشومانو او اطفالو سره مینه لرو او قدرتی کوو. کاظم خان شیدا وایی: دذری په احوال تل دلمر نظر وی لوی به نه گوری واپه سترکه سپکه خو زلمی دحال پوری تړلی دی او دحال په غولی کښی نویږی نو که زلمی کارنه کوی او د تیری زمانی پاتی په ۱۲مخ کښی

میرمن پروین علی (وسط) با پیغله اشرفه مایل وښاغلی نثارعلی فریاد در مورد پروگرام (دنیای جوانان) مصاحبه میکند.

از یاد داشت های يك جوان :
در تلاش يك حقیقت

نوشته : یوسف کهزاد

جوانی هستم که با گذشت یکسال دیگر، تحصیلات من پایان رسیده وارد خدمت اجتماعی خود خواهم شد، هر قدر به امتحان نهایی نزدیک میشوم به همان اندازه تخیلات کوناگونی مرا رنج میدهد که از کدام راه و چگونه میتوانم معلومات خود را با سویه مردم هم آهنگ ساخته شخصیت خود را برای همیشه حفظ نمایم .

این مفکوره ساده در نظرم از تحصیلات ۱۸ ساله من پیچیده تر جلوه کرده در تحلیل آن بیچاره شده ام .

میدانم که این راز بزرگ با موفقیت های آینده ام از تباط خاصی داشته هر قدر زودتر خود را بشناسم و خود را بشناسانم به همان اندازه وظیفه خود را به وجه بهتری تجلی داده خواهم توانست .

یک مغز متفکر و تحصیلکرده با یست با اراده مستحکم و کرکتر ممتاز، وارد اجتماع شود و در قدم اول اهمیت خود را به اثبات برساند تا مانعی را که در پیش دارد، قدم بقدم از بین بردارد، البته متیقن «بقیه در صفحه ۲۰»

رئیس هیات هنرمندان تیاتر لاهوتی گفت:

هنر و ادبیات افغانی

مورد استفاده هنرمندان تیاتر لاهوتی - قرار میگیرد!

مصاحبه کننده: راصع راپورتر مجله

بناغلی رحمن قل اوف

مخصوصاً در فاصله هر چند دقیقه، یکی از تابلوهای نفیس (مربوط به رباعیات خیام) بر روی پرده، رنگ می‌گرفت که از نقطه نظر دیکور، خیلی عالی و قابل تمجید بود و نیز پارچه‌های رقص و خواننده‌های جالبی که توسط هنرمندان مذکور اجرا میشد، مورد توجه همگان قرار میگرفت.

(در صفحه ۲۸)

مبادله هیات‌های هنری بین افغانستان و اتحاد شوروی، در تحکیم روابط هنری دو کشور و آگاه‌سازی آنان از کلتور و فرهنگ و افتخارات یکدیگر، رول مهم و انکارناپذیدارد. روی همین اساس، چند روز قبل، یک هیات ۵۳ نفری تیاتر لاهوتی جمهورییت تا جکستان اتحاد شوروی وارد کابل شده و از طرف مقامات هنری، مورد پذیرایی گرم و صمیمانه قرار گرفتند. نما یشهای هیات، چه در درامهایی که در کابل نندازی بمعرض نما یش گذاشته شد و چه در کنسرت‌هایی که در استیج سینما کابل، اجرا گردید، همه در نوع خود، جالب و موافقت آمیز بود، مخصوصاً در درامهای «نو کر دو خواجه» و «شب نظم» دیکتور، میکاژ، رژی واکت روی اساسات کلاسیکی دراما تیکی عرضه می‌شد که تماشاچی را به تحسین و امیداشت. در درام «شب نظم» رباعیات عمر خیام با سوز و گداز، توسط بناغلی محمود جان واحد اوف هنر - پیشه چیره دست تیاتر لاهوتی، قرائت میشد که به شنونده تأثیر بسزایی داشت.

هنرمندان تیاتر لاهوتی در حال اجرای کنسرت در کابل سینما (عکاسی مستمندی)

انار دره

تبییه و ترتیب از: محمدحسین (فایق)

پیرامون آشنایی با نقاط مختلف مملکت عزیز خود، این بار دره زیبا و خرمی را معرفی می‌داریم که با داشتن بدایع طبیعی خود، تماشاچیان و سیاحین فراوان دارد.

وجود دارد، در دامنه آنها احداث شده است.

از جمله این راه‌ها یکی هم سرکیست که از مرکز انار دره آغاز یافته و بعد از گذشتن دشت بابوس بمرکز فرار انجام می‌پذیرد سرک دیگری که از انار دره شروع شده و بعد از گذشتن از دهنه هسکک و جمال غازی به شیندند می‌رسد.

بالاخره راه سومیکه ازین دره به طرف منطقه قلعه گاه می‌رود، در جریان راه قریه ذهگن را عبور نموده و از راه کلاته علم خان بدانجا منتهی می‌شود.

اگر چه از نام انار دره پیداست که در میان کوه‌ها، دره بیش‌نیست ولی با آنهم گذشته از کوایی که دارد ساحة خرم و سرسبز است که طرف شمال آنرا حکومت شیندند و غرب آنرا سرحدات غربی مملکت عزیزما و حکومت قلعه گاه، شرق آنرا علاقه داری خاک سفید و حکومت شیندند و جنوب آنرا دشت بابوس محاط نموده است.

علاوتاً خارج از دره دشت وسیع و پهناور سرگران واقع بوده که ساحة زراعت و علفچر آن دیار را تشکیل میدهد، قریه دغال در کنار این دشت واقع بوده و محل بود و باش مالداران انار دره، در مواقع بهار و خزان می‌باشد.

دریای موسمی که از وسط انار دره عبور مینماید، از بدایع دیگری آن خطه، حساب می‌شود.

«بقیه در صفحه ۲۳»

بخشیده، بینندگان را به حیرت درمی‌آورد و همچنان، زیبایی‌های قسمت غربی انار دره را، کوه شیخ صاحب، دوچندان ساخته است. این سلسله کوه‌ها اگر چه در چند موضع از هم دیگر مجزی می‌شود، لیکن سلسله آن خیلی دراز بوده، تا مرکز ولایت قره امتداد دارد.

انار دره با آنکه کوهستانی است، کوه‌های آن عبور و مرور را مانعی ایجاد نکرده بلکه راه‌های مساعد تری که به دوطرفه آنها مناظر دل‌فریب

این دره زیبا «انار دره» است. انار دره، که اضافه از سه کیلومتر طول، یک کیلومتر عرض دارد، دارای مناظر زیبای طبیعی میباشد، آبشار خروشانش خیلی فرحت بخش بوده و کوه‌های آن دامنه‌های دیدنی فراوان دارد.

انار دره به شکل یک نوار نازک، میان کوه‌های خواجه صاحب، و شیخ صاحب که شمالاً و جنوباً امتداد دارند موقعیت دارد. کوه خواجه صاحب قسمت شرقی این دره را، زینت

خانهٔ بسیت سال بعد

چرا اینطور احمقانه می‌خندی؟ - بری از اینکه امروز پوره سال بیستم است که قوارهٔ احمقانهٔ ترمه می‌بینم.

مدیریت مراکز آخذہ ها

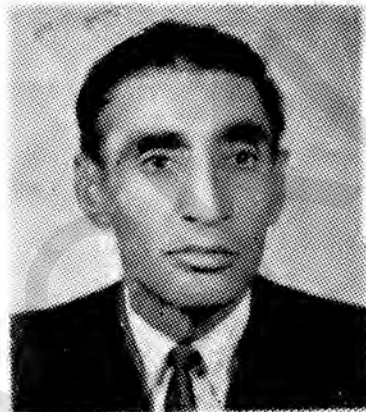
در ردیف شعبه های تخنیکي رادیو افغانا نستان یکی هم مدیریت مراکز آخذہ که فعلاً بنام مدیریت فنی یاد می شود ، اجرای وظیفه مینماید، طوریکه از نامش پیداست، مصروفیت و مسئولیت امور تخنیکي آخذہ های رادیو را در ولایات به عهده داشته و بعضاً مکلفیت های سنگین و مهمی را در مرکز بدوش دارد. اینک راپوری را که بناغلی عبد الله نظمی مدیر فنی امریت تخنکی را دیو افغانستان تهیه کرده است، تقدیم میشود :

پنرولی به ظرفیت سه کیلووات در اوقات نبودن برق کار گرفته میشود و در حال نشرات آخذہ های را در ولایات مملکت اطمینان بخش دوام دارد. مدیریت مراکز آخذہ در اصلاح و ترمیم نواقص سامان تخنیکي و پرزدهات طرف ضرورت آخذہ ها، مکلفیت داشته از امور مربوطه آنها از نزدیک مراقبت و مواظبت مینماید و سعی می نماید به اسرع وقت به اصلاح تخنیکي آخذہ های رادیو در ولایات و یامرکز رسیدگی کند .

وظایف مرکزی این مدیریت عبارت از نشر و ثبت بیانیه ها و ارشادات قیمتدار اعلیحضرت معظم هما یونی در جشن های استرداد استقلال وطن و نشر گزارشات رسم گذشت عساکر اردوی شاهانه همچنان نشر تمام گزارشات سپورتي و رسم گذشت معارف در غازی ستد یوم و نشر کانسرت ها در کمپ های لازمه مرادف و مصادف با ایام جشن - استقلال در هر سال و نشر و ثبت گزارشات جشن پښتونستان در هر سال میباشد .

نشر و ثبت و تهیه راپورتاژ بیانیه های ذات اشرف ملوکانه و رجال بزرگی که مهمان پادشاه محبوب مامیباشند بانشر و ثبت و تهیه راپورتاژ از مراسم افتتاح تاسیسات و پروژه های مهم و بزرگ مملکتی بدوش مدیریت (بقیه در صفحه ۲۹)

آنها عوض گردیده است و طبعاً در وضع نشرات آنها بهبودی رخ داده است ، ولایاتی که برق نداشتند ، در آنجا توربین های کوچک نصب شده، آخذہ های گردیز و خوست

بناغلی عبد الله نظمی

در ولایت پکتیا، اسعد آباد در ولایت کنر ها، فیض آباد در ولایت بدخشان دارنده دستگاہ کوچک مولد برق (توربین) از خود بوده آخذہ خوست و اسعد آباد جنریتر برق به ظرفیت سه کیلووات و گردیز و فیض آباد جنریتر برق به قوه یک کیلووات در اختیار دارند که علاوه از مصرف ضرورت تخنیکي دستگاہ به تنویر داخل اطراف تعمیر آخذہ را دیو از آن استفاده بعمل می آید ، در ولایت فاریاب که برق ، شب و روز استقرار ندارد ذریعه دو موتر جنریتر پترولی به ظرفیت سه کیلووات و در ولایت غزنی و بامیان از یک - یک جنریتر

رادیو افغانستان به منظور نشر پروگرام های تنویر افکار و اذهان عامه ، نشر گزارشات احتفالات رسمی ، فرامین ، بیانات مفید و موثر زمامداران و ارباب قلم در مرکز، اکثر از ولایات کشور بصورت مکمل و مجهز آخذہ های رادیو را تاسیس نموده وسایل تخنیکي آن ها به اهتمام این مدیریت از زمان سابق تا کنون نصب و بکار آغاز کرده اند .

آخذہ های رادیوی ولایات هرات، کندهار، ننگرهار، پکتیا ، بلخ، کندز، پروان ، بغلان، بدخشان فاریاب، فراه و غزنی پیشتر از بیست سال نصب و به فعالیت آغاز نموده بودند که از آن جمله آخذہ ولایت فراه بنابر عدم برق ، مدت زیادی به رکورد مواجه گردید، بعد آخذہ های رادیو در ولایات بادغیس زابل، کنرها، بامیان، تخار، جوزجان، بادغیس، ولسوالی خان آباد، ولسوالی سپین بولدک ، تورخم و ولایت فراه و سمنگان جدیداً بکار افتادند، آخذہ ولایت بادغیس و ولسوالی سپین - بولدک به سبب خرابی ماشین دیزلی برق به سقوط مواجه شده و نشرات آن متوقف ماند باقی در همه ولایات متذکره روی هم رفته بیست آخذہ مجهز و فعال دارند که تحت امر این مدیریت به نشرات مصروفند .

آخذہ های ولایات به طور عموم با وسایل و سیستم جدید تخنیکي مجهز شده ، سامان و سیستم کهنه

سالار مسعود غزنوی

بقلم پوهاند عبدالحی حبیبی

که از روی آن احوال زندگانی سالار را میدانیم .

عبدالرحمن چشتی می‌نویسد که وی اکثر مطالب مرآت مسعودی را از تاریخ ملا محمد غزنوی برداشته است و بنا بر این، سند قدیم مطالب مرآت مسعودی را از تواریخ عهد فیروز شاهی تادوره اکبری مسلم‌تر و موثقی‌تر باید دانست .

اماد در متن خود مرآت مسعودی تالیف چشتی نیز برخی روایات مخالف مسلمات تاریخی بنظر میرسد که رد یا قبول آن به درایت خواننده تعلق دارد و این کار مهم را محمد عباس خان سروانی قبلا در کتاب خود «حیات مسعودی» به وجه احسن انجام داده است .

از مطالعه نسب نامه سالار مسعود غزنوی در مرآت مسعودی برمی آید که نسبتا علوی بود، در حالیکه در تواریخ قدیم مانند فیروز شاهی او را سید نوشته اند، بلکه عبدالرحمن چشتی او را بلقب سیدالشهدا نیز یاد کرده است .

در روایت دیگر، افغانی النسل بودنش نیز تذکار رفته که تر جیح یکی از این روایات مشکل است . ولی از خویشاوندی سالار با سلطان محمود غزنوی نیز در کتب مذکور شرحی موجود است . که والده اش ستر معلی خواهر محمود بود، با وجودیکه تاریخ بیمهقی ذکر ازین نام ندارد و ترکیب «ستر معلی» هم محدث و هندی بنظر می آید و چنین نامی در تواریخ غزنویان دیده نشده است .

گویند که پدر بزرگوار سالار مسعود سالار شاهی در سال ۴۰۱ هـ از راه قندهار وتته به اجمیر رفت «بقیه در صفحه ۲۵»

از آن کتب تاریخی آغاز می‌یابد که آغاز قرن هشتم هجری نوشته شده‌اند مانند سفرنامه ابن بطوطه «۷۴۲ هـ» و تاریخ فیروز شاهی ضیا برنی «۷۷۶ هـ» و تاریخ فیروز شاهی شمس سراج عقیف حدود «۸۰۰ هـ» که درین کتب از مزار سالار مسعودی غزنوی در بهر ارجح ذکر رفته است . همچنین ذکر ازو در آثار دوره کبری مانند طبقات اکبری و تاریخ فرشته و اکبرنامه و منتخب التواریخ بدایونی و غیره دیده میشود .

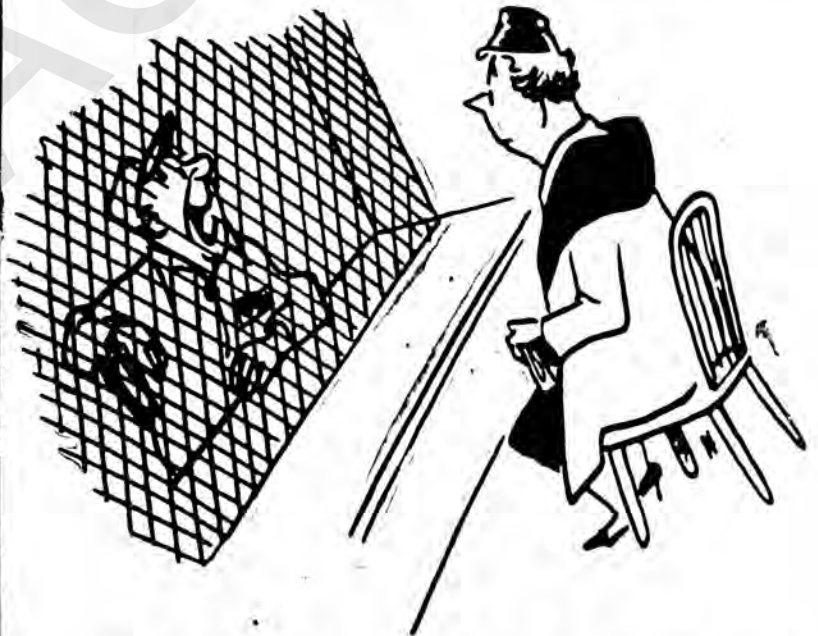
مرآت مسعودی اثر مستقلی است که از وقایع و احوال زندگانی سالار مسعود بحث میراند، مولف این کتاب شیخ عبدالرحمن چشتی (صاحب مرآت الاسرار) است که در عهد جهانگیر نوشته شده و یگانه کتابیست

یکی از رجال معروف افغانی که در عصر غزنویان به هند رفته و در آن سر زمین شهرتی عظیم دارد و مزارش تا کنون مطاف مردم است، حضرت سالار مسعود غزنویست که بعد از شهادت در سر زمین بهر ارجح هند مدفون گردیده و ذکرش در اکثر تواریخ هند موجود است .

درباره مولد و سال ولادت سالار مسعود و شخصیت و کار نامه های او در هند و شهید شدنش در آنجا در کتب مرآت مسعودی و مفتاح التواریخ و تاریخ فرشته و غیره ذکر موجود است . اما اختلاف و تضاد وسیع در روایات مذکور بنظر می آید .

از روایات برخی مورخین پیدا است که تفصیل احوال زندگانی سالار موصوف در تواریخ دوره غزنوی و آثار ازمنه مابعد نیز مرقوم بود ولی شرح احوال و وقایع حیاتش مستقیما

بزده جان کندن قصاب دنبال چربو

امی هر چیز جالی ره که دیدی، جراب جالی یادت می آید .

د نړۍ د لویو هنرمندانو سره آشنا شي

زه یو شاهکار جوړوم نومجبوریم
چه اتلس میاشتی خواری وکړم.

مالا تراوسه دمونالیزا ښکلا او
اندام گوټ په گوټ ندی اندازه کړی.
به دی وخت کښی د او نیچي
مونالیزا ته ورنژدی شو او ویل:
لثونا: مو سکې شه و خا نده، زه
غواړم چه ته هغسی موسکې شی او
وخاندی چه له ماڅخه وی غوښتل چه
تابلو له نژدی څخه وگوری.

مونالیزا: زه خپل ځان یواځی او
غمزن وینم زما خوله به خندا ته څنگه
جوړه شی.

لیو نارد داو نیچی د خپل هنر نه
کار واخیست او مونالیزا موسکې
شوه. کله چه د تابلو کار تمامیدو ته
نژدی شو نومونالیزا لیونارد داو نیچی
ته وویل:

مونالیزا: زما په نظر به دا تابلو
دیو عکس څخه زیات دشعر حالت
لری.

لوی نقاش و خندل او حواب
یې ورکړ.

لیو نارد: نقاشی یو داسی شعر دی چه
لیدل کیږی او شعر داسی تصویر دی
چه احساس ئی کیږی.

کله چه د تابلو ټول کار
ددری کلونو څخه وروسته سرته

ورسید نو مونالیزا مړه شوی وه. او
کله چه ژوکوند غو ښتل چه بله ښځه
وکړی لدی کبله تابلو د لئونارد داو نیچی
سره پاتی شوه. او کله چه دغه لوی
نقاش د ژوند سره خدای په امانی وکړه
نودمو نالیزا تصویر د «لوور» په موزیم
کښی کښیښودل شو.

وائی: چه اوس دمونالیزا د تابلو
بیه ۵۰۰ ملیاردو فرانسوی فرانکوبه
شا او خوا کښی تخمین شوی ده.

د ژوند له سندرې څخه

پاتی شوی دی چه ډیره عالی تابلو ئی
دمونالیزا ژوکوند تصویر دی.

دمونالیزا د تصویر د جوړولو قصه
داسی ده:

فرانسیسکو ژیکوند یوفلوراسی
سوداگر له ونیچی څخه هیله وکړه
چه دمونالیزا ژکوند یو تصویر وباسی
لیو نارد ونیچی زه باید اول هغه وگورم
وویل:

ونیچی: زه باید اول هغه وگورم،
وئی پیژنم نویابه هله دهغی تصویر
وباسم.

فرانسیسکو ژکوند
مونالیزا څخه خواهش وکړ چه یو
کرت لیونارد داو نیچی سره ملاقات
وکړی. مونالیزا چه په خپله ښکلا
ښه خبره وه نو ډیر ژر ئی دو نیچی
سره دکتلو افتخار حاصل کړ.

مونالیزا ژوکونای: زه چه دو نیچی
له کوتی څخه راوتلم نو پوهه شوم چه
زه یوازی دیو نقاش مودل نه یم بلکه
دتل لپاره به یوه ژوندی رو یا پاتی شم.

مونالیزا ژیکوند یوه دیر ش
کلنه ښځه وه چه ښکلا به ئی دهر
لیدونکی زړه په لږ زیدو را ووسته

لیونارد دو نیچی لومړی ځل دری شپې
او ورځی په خپله کوټه کښی کار وکړ
مونالیزا به هره ورځ تر ما ښامه او که
به لازم و د شپې د ناوخته پوری له ده
سره پاتی کیدله: د نقاشی کار یو کال
وخت واخیست اوله دغه کبله دمونالیزا
میره (ژکوند) له ونیچی څخه پوښتنه
وکړه:

ژوکوندو دما نالیزا د تصویر کار
به څه وخت سرته ورسیری؟
لیو نارد ونیچی حواب ورکړ:

په نړۍ کښی ډیر لوی لوی
هنرمندان ؤ چه په خپل خپل وار ئی
دهنر په څرگندولو او ښکلی کولو
کښی ډیری خواری کړی دی او تراوسه
ئی آثار دخلکو په وړاندی ډیر قدر او
ار زینت لری او نومونه ئی لکه د څلانندو
ستورو غوندی د دې پراخی نړۍ د هنر
په آسمان کښی پلوشی کوی. مونږ
غواړو چه د هنر د ظریف او ښکلی فن
ځینی نومیالی معرفی کړو:
مشهور ډرامه لیکونکی:
فرانسوی مو کیر او انگریز
شکسپیر.

د داستان مشهور لیکوال:
فرانسوی بالزاک او آلمانی گوته

نومیالی نقاشان:
ایټالوی را فیل او لیټو نارډ
اونیمی او پیکاسو اسپانوی.

نامتو کمپوزیټوران:
بتهو فن آلمانی او مندرات
آسټر یائی.

مشهور شاعران:
شاتو بریان فرانسوی او بودلر
انگریز.

د ټولونه اول د لوی نقاش لیونارد
او نیچی واردی:

د لویو هنرمندانو پيژندگلوې:
لیونارد داو نیچی او مونالیزا ژوکوند
لیو نارد داو نیچی لوی نقاش
په ۱۴۵۲ میلادی کال کښی په فلورانس
کښی وزیږید. مور ئی یوه ډیره بی وزله
ښځه وه.
داو نیچی په ۲۴ کلنۍ کښی مشهور
شو او په ۱۵۱۹ کال ئی داوه پنځوس
کلو نو په عمر له دنیا نه سترگی
پټی کړی.
دغه نامتو نقاش د هنر ۱۲ تابلوگانی

در اطراف نشرات رادیو افغانستان

نظری به پروگرام کورنی ژوند

پروگرام «کورنی ژوند» که هر روز صبح از رادیو افغانستان پخش می‌گردد برای تحکیم روابط زنان و شوهران مفید است .

ولی موضوعات این دیالوگها اکثر ایکی بوده و هم صرف از زندگی مردم کابل و اختلافات خانوادگی آنان حکایت میکند . در حالی که رادیو افغانستان در سراسر مملکت شنونده داشته و موضوعات پروگرام هان باید منحصر برای یک منطقه باشد .

همین اکنون در گوشه‌های دور افتاده کشور عزیز چه بسا کانون های گرم خانوادگی که به علت غرور بیجای مردان و اتلاف حق زنان یابی خبری زنان از رموز خانوادگی از هم می‌پاشد و بدبختی جای سعادت را میگیرد .

امید وارم در پروگرام های آینده «کورنی ژوند» یازن و زندگی نو رادیو افغانستان ، مطالبی هم برای مردم ولایات و به سویه آنان داشته باشد ، تا شاید بدینوسیله کانون فامیل هابه آتش جدال وجدایی کشیده نشود .

محترمه رحیمه !

مانظرات شمار اقبلا تحت غور قرار داده ایم و اکنون ددین مورد مصروف طرح پلانی هستیم . ولی باید بخاطر داشت که پروگرام کورنی ژوند که از طرف صبح نشر میشود ، برای مردم شهری بوده و ما حتی الوسع کوشیده ایم تا در پروگرام دهات که در ساعات بعد از ظهر نشر می‌گردد ، احتیاجات دهات را در نظر بگیریم «رادیو»

قابل توجه رادیو افغانستان

توقع بنده از مدیریت موسیقی رادیو افغانستان چنین است که اگر ممکن باشد پروگرام «لوگری آهنگونه» که در روزهای چهارشنبه پخش میشود ، بروز های پنجشنبه پخش شده و در وقت آن نیز افزایش بعمل آید ، زیرا روز پنجشنبه آخر هفته است و اکثر کارمندان فارغ بوده به چنین پروگرام هابیشتر نیازمندی دارند . «عطا محمد ازده خداداد کابل»

بناغلی محترم! نظر شمار ابادقت تحت غور قرار میدهم «رادیو»

یاد آوری های لازم

رادیو افغانستان برای نشان دادن استعداد هنرمندان خود خوب است که حین پخش پروگرام های خارجی بعضی پارچه های موسیقی را بزبان همان پروگرام از طرف خوانندگان رادیو عرضه نماید که درین صورت خوانندگان بخواندن های خارجی بیشتر آشنایی یافته و زمانی که برای اجرای کنسرت به ممالک خارج میروند ، چون میتوانند پروگرام را بزبان ملی آنجا اجرا نمایند ، موفقیت شان بیشتر تضمین میگردد .

رادیو افغانستان در صورت امکان باید برای پرورش استعداد های نهفته هنری و برای تربیت نوازندگان و خوانندگان جدید کورس و یامکتب موزیک افتتاح نماید . تاکسا نیکه در خود استعدادی سراغ دارند ، شامل

به طولنه کبسی دخوانانو ...

۷۵ مخ پاتی برخه

سودا وپی وی ژور دی اوکه د سپا به امید ناست وی نوماشوم دی . رشتیانی خوانان هغه دی چه کاریگر اوفعال وی اوپه حقیقت کبسی دی یوی ټولنی نیکمرغی او پسر مختک په همدغسی خوانانو پوری اږه لری ... تر کومی اندازی چه په یوه ټولنه کبسی وظایف ډیروی . په هماغه اندازه دخوانانو مسئولیت او وظیفه هم په ټولنه کبسی مهمه او درنده وی . خولدی درندو وظیفو خخه هغسی خوانان په بریالی توپ وتلای شی چه دبنو اخلاقو او عالی سجایاو خاوندان وی - خوانان باید د خپل هیواد دلورتیا اوخلکو د هوساینی په لیاره کبسی دایثار او فداکاری د جذبی خاوندان وی . او تل خپل شخصی منافع دملی او اجتماعی بنیگر و خخه قربان کړی .

دا دخوانانو یوه ډیره ستره وظیفه ده چه په ټولو چارو کبسی دافراط او تقریط مخه ونیسی اوپه دماغو کبسی دهرخه نه مخکی دایمان قوت پیدا کړی ننبلی اومفت خوری ډیر ناوړه خصلت دی چه فقر او فلاکت تری پیدا کړی په ټولو ناوړو اخلاقو او خوینو پنیی اینسودل دخوانانو لمړنی وظیفه ده او ټولنه هلته کامیابیدلای شی چه خوانان ئی پخپله دبنو اخلاقو خاوندان وی .

آن گشته و باتمرین و استفاده از دروس استادان ، خود شان را برای خدمت به هموطنان آماده سازند .

امید وارم بعد از این رادیو بتواند با افتتاح کورس موسیقی ، چهره های نو هنری را که خود تربیت نموده باشد عرضه نماید . «جمعه گل حکمت»

داسرائیلو دتجاوزیو کال

د محمد گلاب ننگر هاری لیکنه

داسرائیلو فشار پرله پسې په سوريه باندې زیاتیدنه اودی اقدام د عربو د تحریکولو او د جنگ د میدان دتودولونه پرته بله معنی نه لرله . سره ددی چه سوریې له یو خوانه داتور په ډیر صراحت تردید کې چه کنی سوریه دالفتح یا نورو عربی مبارزینو سره مرسته کوی اوسره ددی چه سوریې دملگرو ملتونو امنیه مجلس ته شکایت وکې او په سوریه باندې یې داسرائیلو دحمله اندیښنه په ډاگه څرگنده کړه مگر اسرائیلو دی یوی خبری ته هم ورته کنل او خپله نارامی یې په مخه جاری وساتله. عربی ملکونو په تیره تیره متحد عربی جمهوریت چه هم له سوریې سره دخاص دفاعی تړوی له مخه اوهم داسرائیلی یرغل نه د عربی سیمو دتحفظ په باب ورته له هر چا نه زیات مخ اوښت په یوسلسله تدافعی اقداماتو لاس پوری کړ چه په دغه جمله کنی دعقبی دخلیج اوتیران دآبنا تړل هم شا مل وو. اسرائیلو د همدغی بهانی نه دحداظم استفاده وکړه اوخپله زورداره حمله یې په یو وخت په سوریه متحد عربی جمهوریت، عراق اوردن (پاتی په ۲۹مخ کنی)

کنی یې دهستوړنی حق هم تری ضبط کړ . دایو داسی حرکت دی چه دجنوبی افریقی دسپین پوستو هغه دپولی دنیا په مخ مشهور سړی خور حکومت هم پری شرمیږی او دا کار نه کوی. اسرا ئیلو په ۱۳۲۷ کال کنی دملگرو ملتونو دنماینده اود صلحی دبیکناه استاخې کونت برنادوت دوینو تویولو دجنایت نه هم ډډه ونه کړه او په اول ځل یې دملگرو ملتونو دپرستیز ماتولو تیره کنیښوده .

د عربو په خاوره باندې داسرائیلو دبریند او څرکنده تجاوزیو کال پوره شو . د عربو په خاوره داسرائیلو دائیری او تجاوز که په هره تله وتل شی او په هر معیار باندې چه عیار کړی شی نو نتیجه به یې فقط او فقط داراخیږی چه اسرائیل یواخی دتوری او ټوپک په منطق دملک گیری هوس په مقابل لوری منی اودهیڅ قسم بشری اصولو اوارزښتونو دا ټرلاندی فکر کولو اوموقف غوره کولو ته تیار نه دی .

اسرائیلو د فلسطین د بیگناهو تبعیدیانو اوشپونکو په باب دملگرو ملتونو دمؤسسی دافصله چه دوی بیرته خپل وطن ته دستنیدو حق لری په ډیر صراحت اوسر تنگی رد کړه او پرله پسې یې د عربو دشپلواو د هغوی په ځای د صهیونی اسرائیلو دآبادولو حرکت جاری وساته . اسرائیلو په ۱۳۳۵ کال کنی په مصر باندې یوه زور داره حمله وکړه اودسینا وادی یې ونیوله . په ۱۳۴۲ کال کنی اسرائیلو د اردن دسیند دگرځولو دپروژی عملی کولو دپاره ملاوتړله او په دی وسیله یې دځینو عربی سیمو دقطعی تبا هی نقشه راوویسته .

که مونږ داسرائیلو د منځ ته راتلو شل کلن تاریخ ته مخ واړوو او یا داسرائیلو دمنځ ته راتلو په لارو چارو او عواملو باندې فکر وکړو نو دحقیقت د لمر په شان څرگند او روښانه دی چه داسرائیلو داوړه ماجرا په دسیسه، کجروی اوزورمنه یې باندې بناده دکومو له کبله چه دکافی اوږدی زمانی راهیسی دمنځنی ختیځ په ډاگونو کنی د سیندونو داوړو په ځای دوینو سیلابونه بهیږی اود عربو په ښیرازو او سمسورو سیمو باندې داوړ لمبی غرغری وهی . دیو نام نهاد دو لت په حیث داسرائیل آغاز دزر گونو بیگناهو عربو دوینو په توئیدو او لکونو مظلومو عربو په شپونتیا او تبعید باندې وشو .

په ۱۳۴۶ کال کنی د عربو په سیمه باندې دورختلو اوله عربو سره دخپل قطعی حساب دپاره اسرائیلی آمادگی سرته رسیدلی وه اوله دغه کبله یې په سوریه باندې خپل بوج اوفشار زیات کړ. په دغه سلسله

اسرائیلو ددی بیگنا هو شپونکو جایدادونه اومالونه په ډیری بیرحمی ولوتول او پخپل پلارنی اوتاریخی وطن

عشق بچگی!

معلم - توباز هم درس هایت را حاضر نکرده ای!
شاگرد - استاد محترم! شما گاهی عاشق شده اید؟

تو و دیگران !

حالا که چون سر شک ، ز چشم
چکیده یی

حالا که باز خلوت رازم کشیده یی
حالا بیاد خاطره ها ، کریه میکنم
ای آنکه چون غزال ، زیشم رمیده یی

اکنون که شام سرد کنارم خزیده
است
من - آه سرد میکشم از سینه ام
برون

تا بیکر برهنه و سرد و سیاه شب
گردد ز اشک نیمه شبم ، گرم و
لاله کون

ای خاطرات تلخ ! چه خوش جا
نموده اید

امشب بخانه دل درد آشدی من
او - رفت از کنار من اما خیال او
یک لحظه گم نمیشود از چشمهای من

زین پس ، بسوی مهر ، نگاه یی
نمیکنم

چون ، زنده میشوید دل ، یاد روی او
دیگر شراب شعر کسی سر نمیکشم
تامست و بیقرار نیفتم بکوی او

ای یار بی وفا !

اکنون که چون سر شک ، ز چشم
چکیده یی

رو ، باد گر خرام !
در شعله های تلخ غرور خودت
بسوز

در شعر های بی اثر ، نام او بپر
وزن ، مگیر نام ... !

ماهره «یگانه» هارونی
محصله ادبیات

مود او

شنیدم مدعی را هم ز راز من خبر کردی
چرا این کوهر زیبا نمود گوش خر کردی
چنان از دربدر گشتی لباس مودنو دربر
که قربان سرنا زت مراهم در بدر کردی
گمان کردم که شیرینی حمله کرد از سنبلستانی
زلای موی خود دیشب چوسوی من نظر کردی
ندارم آسمان را در نظر امروز باور کن
مه من چادر فیروزه یی را تا بسر کردی
بیادم آمد آن شاخ گل و از خویشتن رفتم
مرا ای دوست ! بردی باغ و داغم تازه تر کردی
چوماه و مشتری با یار خود یکجای میکشتم
شوی یارب خراب ای آسمان ! مارا نظر کرد
بسان مردم نادیده شاید گم کنم خود را
که دامانم ز آب دیده جانا پر گهر کردی
اگر چه مردمان بودند «شایق» واقف از حال
تو هم رسوایی مارا ز چشم تر ، بتر کردی
«شایق جمال»

عشر تسرای کابل

خوشا مرزی که صائب از صفاهان شد هوا دارش
« خوشا عشر تسرای کابل و دامان کهسارش»
نشاید رنج بیماری درین عشرتسرا - بردن
شفا بخشد دو صد بیمار را یک چشم بیمارش
دیار ماه سیمایان فسو نگاه سیه چشمان
هزاران دل هواخواهش ، هزاران جان خریدارش
بگوش راز دانا ن داستان شام غم خواند
درای کاروان عشق ، از دیرینه اعصارش
بباغ خلد کی این مهد مینو سرفرود آرد ؟
که صد فردوس گل می پرورد آغوش هر خارش
چه دلها برده یارب دلبران کاخ و ایوانی
که صائب شد اسیر مهو شان پای دیوارش
ز رنگین آرزو ها گشته گلگون طرف بستا نش
ز اشک ارغوانی سرخ گشته ارغوان زارش
«حلیم شایق»

رؤیای هوس

وه که باشوق فراوان ، ناگه :
دیشب آن زیر گلو بوسیدم !

موج زلف هوس انگزیش را
دیدم و خرمن موبوسیدم !

کمکمک - شرم وحیا، کاهش یافت
کرد از لطف، تبسم سویم .

اشکم از چهره - سترد و بنهاد
سر خود رابسر زانویم

ناگهان - گرم شدم ، داغ شدم
آتش شوق ، سراپایم سوخت

بوسه اش - بوسه نبود، آتش بود
آتشی، بود که لبها یم سوخت .

لبم از زیر گلویش ، لغزید
بوسه - برجشهی نوشش پاشید

دیدم از بوسه ی من، پستانش
کوه آتش شد و یکدم لرزید

مردم وزنده شدم زان بوسه
سینه ی او - بخدا کوثر بود

مردن وزنده شدن ، نیست عجب
لرزش سینه ی او - محشر بود !

محشری بود ، ولی - زود گذر
زانکه این خواب دل انگیز، پرید

تارپندار من از هم بگسست
موج آن زلف دلاویز ، رمید

اینک از بوسه ی گرمش - داغم !
کی رود لذتش از خاطر من ؟

یاد آن بوسه ، دمامد خواهد
شعر ها - زین دلک شاعر من .

« ن . ط »

هنوز هم باور نمیکنم که این سعادت ، در عالم رؤیا - نصیب
من شده و ...

نه نه ، هنوز لبهای من از حرارت
این بوسه ، داغ است . هنوز -

آتش جانسوز این بوسه ، در دل
افسرده ام - شعله میزند و هنوز

کام تلخم ، از شهدلذ تبخش این
این بوسه ، شیرین است ... !

آری - شاعر هر چند از نعمت
وصال ، محروم باشد - باز هم -

برای دل خود و برای احساس خود،
جهانی زیبا میسازد و دور از پلیدی

ها وزشتی ها - در دنیای خیال
خویش ، زندگی میکند ...

این هم تابلویی از دنیای رؤیا ها
که ساخته و پرداخته دست خیال من

است :

عشق مرده

در کویر دل فسرده من
یادگاری ز عشق مرده من

آتشی بر سر بهارم ریخت
خام و ناپخته برگ و بارم ریخت

در بیابان خشک تنهایی
کرده پرواز، مرغ زیبایی

سایه خود فرشته الهام
زدم سرد و مرده ایام

از کتران فضای ظالم من
آسمان سیاه من، روشن؟

(پروانه اندراب)

غنچه شعر کی شکفته شود
هست این ناله های ناموزون

فتنه های زمانه بد کیش
شعله ور شد شکوفه های امید

لا له طبع تشنه ام پز مرد
وز سر شاخه جوانی من

سألها شد که بر گرفته زمن
آتش سینه ام نشسته خموش

کی برون آیی؟ ای سهیل امید!
کی شود از تو ای سپیده صبح

قصه‌ها و غصه‌ها ...

... امشب پنجره بی فریاد دلم را برای اولین بار، بروی تو ای رفعت! می‌گشایم و ناله ناقوس کلیسای وجودم را در فضای هستی سر میدهم

امشب جرس کاروان اندوه بیکرانم را در دشت سکوت می‌نوازم .

امشب، شهر زاد قصه گوی تو میشوم و بتومی سرایم : ترانه درد-ها و سرو دغم های بیکرانم را ... تا بدانی با بندا انداختن بیای موجودی که دیوانه وار دوستش داشتم ، چسان افق روشن زندگی ام را رنگ یا س زدی و کرانه های سپید امیدم را در سیاهی لمعات سراب مدفون نمودی

فریادی در سکوت..!

.... و تو گوش کن به واپسین ناله‌های احتضار آمیز مردی که گورکن آرزو های خود و نفرین گرویران-کنندگان بنای عشق است .

دوست سنگین دل من !

مدت ها بود که می‌خواستم از نزدیک باتو حرف زبم و دوستانه از تو شکوه نمایم ... از تو که درجامة یکدوست ، بزرگترین سد آرزوی من شدی و موج نیازم را با صخره جفا ، درهم شکستی ... دلم می‌خواست برای تو که خواستی پرندۀ بلند پرواز اندیشه‌ام را در بند عقل اسیرسازی و از غصه های توانفرسای که بر دوش خیال لم سنگینی میکردند ، قصه‌ها بگویم

... دلم من خواست مثل يك برادر، کنارت بنشینم و افسانۀ زندگی مردی را که دیوانه وار ، در سرا شیب گناه و اشتباه می‌لفزید و سعادت و خوش بختی را در زرف درۀ سیاه رسوایی کاوش میکرد، بازگو نمایم و از تو چاره بخواهم ، اما یا فرصتی مساعد و دلخواه ، برای این گفتگوی حساس و طولانی پیدا نشد و یا اگر موقعی دست داد ، تو که میل نداشتی درین راه بمن کمک نمایی ، بازیرکی و دانایی رشته سخن را منحرف ساختی و از جریان اصلی اش دور نگاه داشتی ...

... تو نگذاشتی که من حرف بزبم و من برخلاف میل تو و بخواستۀ قلبم ، گذاشتم که تار های زرین عشق او هر روز محکمتر و ناگسستنی تر، در پای دلم ببیچد ...

تو شعله های سرکش و سوزندۀ عشق را با لهب هستی سوز هوس اشتباه نمودی ، پای صیاد نازنین مرا در بند کشیدی و مانع از آن شدی که او بارافت و مهربانی فطری که داشت ، دانه مهرش را نثار م نماید .

.... تو خیال کردی با گذشت زمان من خواهم توانست عشق بزرگ

و آرزوی پرابهت و جاویدان او را فراموش کنم و دو باره به آشیان خودم بر گردم ، ولی غافل از آن بودی که فقط مرگ نیستی میتواند نسیانگر عشق‌های را ستین و واقعی باشد

دوست من ! بدت نیاید ، تو سعادتتم را گرفتی ، کاخ امیدم را واژگون ساختی ، بنای آرزویم را درهم ریختی ، تو بجای نسیم روح پروری که فکر میکردی رایحه پر فیض بهار را در فضای هستی‌ام پخشی خواهد نمود - توفان آفریدی و من در این توفان - محو شدم ، نابود گشتم و درست در همان موقعی که همه ذرات امید های خورد شده ام در فضا پراکنده می‌گشت، شکایت ترانه خدای عشق بردم .

اوه ... اینطور ابرو هایت را درهم مکش و چین بر جبینت مینداز - من از کابوسی که در خواب نیم شبی آرامش مرد مستی را درهم کوفته باشد ، حرف نمی‌زنم - باورنداری پس اجازه بده باهم خاطرات گذشته را از زباله دانی زمان بیرون بکشیم و سوار بر اسب تیز تک خیال ، جاده قیراندود گذشته را در نورددیم تا بدانی آنچه که میگویم ، فقط واقعیت حوادثی است که بدست تو به وجود آمده است .

تا چند سال قبل، من مرد خوشبختی بودم و زندگی شاد و آرامی داشتم کانون خانواده ام از آتش عشق ، گرم و جام بلورین اندیشه ام از باده محبت لبر یز بود ، کودکانی داشتم که لبخند نشاط از لبانشان محو نمی‌گردید و زنی که همچون درختان همیشه بهار، خرمی و نشاط ، سمبول حیات او بود و من در کنار ایشان از لذت سعادت واقعی برخوردار بودم .

زندگی ما ، میان مردم قریه ، يك زندگی انگشت نما بود و آوازه عشق و دوستی ما نقل هر محفل زنانی که از بی مهری شوهرانشان ، دلی پر درد داشتند ، همیشه در پایان مباحثه و بگوو مگو های شان ، نام مرا می‌گرفتند و در حالی که شراره حسد در چشمان مرطوب از اشکشان برق می‌زد ، بسر شوهر انشان فریاد می‌کشیدند که: برو، زنداری را از احمد بیاموز ! و مردانی که از زندگی بازنانشان ، راضی نبودند ، همیشه از زبم «نسرین» و خوبی های او مثال ها می‌آوردند و حکایت ها می‌گفتند، زندگی ما این طور میگذاشت ، تا اینکه یکشب همه چیز دگرگون شد ، ورق یکباره بر گشت و سعادت و کامر وایی ما ببدبختی و ذلت عوض گردید .

آنروز تا شام وقت غروب ، همه چیز شکل عادی داشت ، اما ناگهان باد شدید و غیر مترقیه شروع به وزیدن نمود ، آسمان تیره و تار شد ابر ها غریزند و بعد بارانی سیل آسا شروع به ریزش نمود ، ظرف چند لحظه همه جار آب گرفت، رود خانه کنار قریه طغیان کرد ، امواج سربه عصیان گذاشتند و هر لحظه بر ارتعاششان افزودند ، تا آنجا که آب از بستر رود خانه به زمین های اطراف ساحل غلتید و خانه های نزدیک بساحل ، از جمله خانه ما را در کام خود فرو کشید .

همه آشفته و پریشان ، همه اندو هکین و نا آرام - از اطای قهایی که هر لحظه بیم ریزش شان می‌رفت پای به فرار گذاشتند، ما هم درحالی که همه دست بدست داشتیم تا با قدرت جا دویی توفان ، بهتر مقابله نماییم ، بر آمدیم که ناگهان دست هر دو د خترم لا له و نسترن

يك داستان زیبا پرا حساس

از: رؤف راصح

از لای انگشتان قلاب شده من و مادرش جداگشت، وزش بادی شدید آنان را از جایش کند تا بخود جنبیدم مادر شان هم دیوانه وار، سردر عقب شان گذاشت و درست در همین موقع ، موجی بلند و پسر خروش هرسه تن را که بفاصله چند قدم از هم قرار داشتند ، در آغوش گرفت ، سر شان را به صخره ها کوفت و بعد شتابان با خود برد ، فریاد زدم و سر در عقبشان گذاشتم خودم را به آب زدم و اسیر امواج خروشان گشتم ، در آب غوطه خوردم و سر به صخره های خون آلود ساییدم از هوش رفتم .

وقتی چشم باز کردم یکروز و یک شب ازین واقعه شوم میگذشت - مردم قریه بعد از آرام گشتن توفان بکاوش و جستجو پرداخته نعش نیمه جان مرا که در آتش تندی سوخت ، به ده انتقال داده و جسد هر دو جگر گوشه و خانم را که چند کیلومتر آنطرفتر ، در گل ولای مدفون بودند بخانه ابدی شان به ودیعه گذاشته بودند .

یکهفته بعد همینکه قدرت راه رفتن یافتم ، با دلی شکسته و پر از درد با کوله باری انباشته از خاطراتی تلخ و جا ننگد از میان مردمی که يك عمر با من زیسته و اینك با چشمانی مملو از اشك به وداعم بودند،

آن قریه را ترك گفتم بسوی دیار های ناشناخته روان شدم .

و اینك سالها میگذشت که من مرد مسافر گم کرده رهی بودم که در کویر های تف زده و سوزان زندگی ، آواره و سرگردان ، عقب سعادت می گشتم

من رهنورد دشت های تپدا ری بودم که خار های حادثه اش پای امیدم را لنگ ساخته بود

من جستجو گر چشمه نوشی بودم که هر گز بدان دسترس نداشتم

مدتها بود که فریاد تشنگی ام ، تنها ترانه غم انگیز آن دشت جنون و جلوه رنگ های بیابانی و فریب سرابها - تنها چشم انداز آینده بود که من به سویش روان بودم .

یادم می آید که بارها بدر ما ندگی دست نیاز جانب آسمانی که مهرش را

دخیال د دجا

چه له تاسره په سرکاندی سودا
بل به نه وی هسی ما غوندى شیدا
نه به ماغوندى شیداوی په جهان کبني
نه به تا غوندى دلبر شی بل پیدا
ما دستا جور و جفادی قبول کړی
ولی نشی د ژړا په خای خدا
بی دستا له مخه کون دی که مکان دی
بنه تو بنه می نه په داسی نه په دا
جدایی به دی هیخ رنگ قبوله نه کړم
خومی نه دی روح کالبوت سره جدا
لکه وروستو مقتدیان وپاندى اماموی
ماپه تا پسی ده کړی ا قند ا
کاشکی خط دامانی و ما له را کړی
چه له ما سره وعده کړی د فردا
زه پخپله په تانه یم مین شوی
ستا له لوری په ما شوی ده صدا
زه په تا باندى مین یم له از له
نه چه کړی می ننورخ ده ابتدا
چه د ستا دعاشقی په تیغ شپیدشی
د رحمان غاړه به هله شی ادا
درحمان وزیړی رنگ و ته نظر کړه
چه مدام په تا پسی کاندی ژړا

حسن دی زور دی

تن دی زر دلبره، مخ دی لمر دلبره
تن دی زر دلبره، مخ دی لمر دلبره
ستا دنبایست آواز خور شوی لور په لور دی
خوانی دی بڼاخ دگلوسترگی دی جام دملو
خوانی دی بڼاخ دگلوسترگی دی جام دملو
دشونډو رنگ دی په جهان بل کړی اور دی
ابرو هلال لری خدایی خال لری
ابرو هلال لری خدایی خال لری
د مخ شغلو دی رڼا کړی کللی کور دی
د ژندون شمه یی ته دزړه همدمه یی ته
د ژندون شمه یی ته دزړه همدمه یی ته
خوړو نغمو دی په هرځای گله کړی شور دی
حسن دی زور دی
(ع، غمخور)

«رحمن بابا»

زه او ته

داستا فیشن وداژما خیری گریوان مزه که
ته چه خوشحال یی آشناژما خفگان مزه که
ستادوفا خبری هسی خوړی دی په ما
ستا دوصال په طمع زماارمان مزه که
ته چه خوشحال یی آشناژما خفگان مزه که
تپوس ته را شه پروت یم په غم کبني آشنا
خما شری وستانکی و ټیک پیزوان مزه که
ته چه خوشحال یی آشناژما خفگان مزه که
دتورو زلفو رسی واچوه گردن ته خما بندو بس و تړه
مجبوبی نور کفن ته خما
ته یی دگلو غنچه په ما خزان مزه که
ته چه خوشحال یی آشناژما خفگان مزه که
راخه چه دواړه غم شریک شو خوړیدلی یمه په یارانہ کبني
هی عالم ته رسواشوی یمه
ستایارانہ کبني دعاشوق زړگی سندان مزه که
ته چه خوشحال یی آشناژما خفگان مزه که

بناغلی خدران

همی ئی شمع صنمزه پروانه گر خمه
(خدران) دی پروت په یارانہ کبني بندویان مزه که
ته چه خوشحال یی آشناژما خفگان مزه که
(م. خ) (خدران) د حقوقو او سیاسی علومو ویسیانسه

دردیو افغانستان پروگرام

دسرطان د میا شتی خپرونه

۶-۱۵ مو سیقی (مارش- دهیو اد ترانه)

۶-۳۰ اعلا نونه

۶-۴۰ دسپار کاروان

۷-۰۰ پښتو خبرونه

۷-۵۰ موسیقی

۷-۱۵ کورنی ژوند

۷-۳۰ دری خبرونه

۷-۳۵ درخپاڼو تبصری

۷-۴۵ مو سیقی

۷-۵۷ دراتلونکو پرو گرامو نو

معرفی

۱-۰۰ ختم

(دوهمه برخه دغرمی لخوا له ۱۲

بجونه دمازپښین تریوی بجی پوری)

۱۱-۵۵ درادیو ارم اود پرو گرام

معرفی

۱۲-۰۰ پښتو خبرونه

۱۲-۰۰ موسیقی

شنبه - کلیوالی موسیقی

یکشنبه- دغزل مو سیقی

دوشنبه- محلی مو سیقی

سه‌شنبه- کلاسیک موسیقی

چار شنبه- داماتور موسیقی

پنجشنبه- رنگا رنگ موسیقی

۱۲-۳۰ اعلا نونه

۱۲-۳۵ (ختیخ موسیقی)

۱۲-۴۵ دری خبرونه

۱۲-۵۰ (لوید یز موسیقی)

۱-۰۰ ختم

دجمعی دورخو پروگرام

دسپارله ۸ بجونه دورخی تریوی

بجی پوری

۷-۵۵ درادیو افغانستان ارم او

دپرو گرام معرفی

۸-۰ دقر آن کریم تلاوت او تفسیر

نننی غز

۸-۱۵ مارش

۸-۲۰ مو سیقی

۸-۳۰ اعلا نونه

۸-۴۰ مو سیقی

۸-۴۵ دجمعی دورخی مرکه

۹-۰۰ پښتو خبرونه

۹-۰۵ سناسی خو ښکړی آهنگونه

۱۰-۰۰ دری خبرونه

۱۰-۵۰ کلاسیک موسیقی

۱۰-۳۰ اعلا نونه

۱۰-۳۵ دمو سیقی کاروان

۱۱-۰۰ پښتو خبرونه

۱۱-۰۵ رادیو پی مجله

۱۲-۰۰ دری خبرونه

۱۲-۰۵ ازهر چمن سمی

۱۲-۵۷ دراتلونکو پرو گرامونو

معرفی

۱۱-۰۰ ختم

دعادی ورخو خپرونه

دسپار له ۶ بجونه دورخی تریوی

بجی پوری

۵-۵۵ درادیو افغانستان ارم او

پرو گرام معرفی

۶-۰۰ دقرآن کریم تلاوت او تفسیر

نننی غز

۸-۱۵ مارش

۸-۲۰ مو سیقی

۸-۳۰ اعلا نونه

۸-۴۰ مو سیقی

۸-۴۵ دجمعی دورخی مرکه

(دریم سرویس - دمازدیگر له ۴

بجونه دشمی ترا ۱۱ بجی پوری)

۳-۵۵ درادیوارم اود پرو گرام معرفی

۴-۰۰ پښتو خبرونه

۴-۰۵ کلیوالی سندرې او نغمی

هم خرما وهم ثواب!

خواهرک! دخترکت خو درس

میخوانه؟

- بلی خوب است که هم هواخوری

میشه وهم درس ها حفظ میشه!

۴-۴۵ :

شنبه دسپورت دنيا
يكشنبه- دكو چينانو خپرونه
دوشنبه - ساز اوسندري
سه شنبه- دكوجنيانو خپرونه
چار شنبه ساز اوسندري
پنجشنبه- دكو چينانو خپرونه
جمعه- دپوهني غږ- دسري
مياشتي غږ، په هرو پنځلسو ورځو كښي
۵-۲۰ دري خپرونه
۵-۲۰ موسيقي
۵-۱۵ :

شنبه- انگليسي لوست
يكشنبه- دري لوست
دوشنبه - پښتو لوست
سه شنبه- روسي لوست
چار شنبه- انگليسي لوست
پنجشنبه- پښتو لوست
جمعه- موعظه
۵-۳۰ فرما يشي موسيقي
۶-۲۰ كورني خپرونه
۶-۱۵ :

شنبه - دكرهني خپرونه
يكشنبه- دروغتيا خپرونه
دو شنبه- دكرهني خپرونه
سه شنبه- ښځي اونوي ژوند
چار شنبه- دكرهني خپرونه
پنجشنبه- دروغتيا خپرونه
جمعه- دكرهني خپرونه
۶۳۰ يكشنبه- سه شنبه دغزل
موسيقي

پنجشنبه - مونږ او زمونږ هيواد
۶-۴۵ اعلا نونه
۷-۲۰ دپښتو نستان خپرونه
۸-۲۰ پښتو خپرونه
۸-۱۵ دري خپرونه
۸-۳۰ :

شنبه- دموسيقي خاصه خپرونه
يكشنبه - نوي گلونه
دو شنبه- كلاسيك موسيقي
دوشنبه- منتخبه موسيقي
سه شنبه - كلاسيك موسيقي
چار شنبه- نوي گلونه
پنجشنبه - دهفتي دنوي ثبت
شوي پارچو څخه
جمعه - داماتور موزيك
۸ - ۴۵

يكشنبه- دادبوزمي، دگلو كاروان
په هرو ۱۵ شپو كي يوځل
دوشنبه- داما تور آوازونه
پنجشنبه- سرود هستي
۹-۲۰
شنبه- ملور ميز

يكشنبه- دري راديو داستانون
دوشنبه- مونږ او اوريدونكي
سه شنبه- پښتو راديو داستان
«در صفحه مقابل»

باشيد كه در راه اين تصميم، اشتباهاتي موجود است كه ناشناخته از پهلوي ما ميگذرند، بدون آنكه به آن واقعي بگذاريم، اين اشتباهات يگروزي برزوي هم متراكم شده، توده عظيمي را تشكيل ميدهند كه بالاخره در برابر آرزوهاي ما موانعي ايجاد كرده، مارا از پيش رفتن تهديد مينمايد. اكثر اشخاص با اين هيولاي اشتباه مصادف شده اند ولي نتوانسته اند كه خود را از چنگال او نجات بدهند با لخره سقوط خود را نسبت به ايستادگي و مجادله ترجيح داده اند. اين مرحله را در روانشناسي «تأثرات روحي» خوانده و توضيح كرده اند كه در آنتاي تصادف با اين گونه اشتباهات كوچك كه به اندازه اتم، نامرئي جلوه ميكنند، شخص را از موجوديت خود اطلاع نداده، در تاريخي هاي تصورات از جلو چشمان ما فرار ميكنند. ولي اگر يك متفكر به جز نيا، حرركات و پيش آمد خود در اجتماع اهميت بدهد، متوجه اين پرازيتهاي فكري شده، زودتر او را از حافظه دور ميكنند، مشروط براي نكه تصميم او برروي اخلاق و صميميت استوار باشد من به اساس همين مفكور، ميخواهم در قدم اول فعاليت هاي اجتماعي خود، به اين اشتباهات كوچك اهميت بدهم تا در ساحت عقیده و اراده من تزلزلي ايجاد نكردد.

شما اي خواننده عزيز! كه به اين انفعالات روحي من گوش داده ايد و از اين ريزه كاريها و خورده گيريهايم انتقاد ميكنيد، حق داريد، زيرا تشكيلات زندگي اجتماعي ما طوري ساخته شده است كه اشتباه راهميشه پذيرفته ايم و از آن، كوچكترين ترسي احساس نكرده ايم زيرا غرور ما بما اجازه نميدهد كه خود را درين اشتباه سهيم بدانيم. از ينرو، خود را ناشناخته، وارد خدمت شده اگر بجلو هم رفته ايم، باز هم كاري نكرده ايم كه ذهنيت هاي تاريخ آينده را بروشنابي آن گرم و روشن بسازيم.

امواج نشرات رادیو افغانستان از تاریخ اول حمل ۱۳۴۷

نشرات خارجی روی امواج کوتاه:

وقت پروگرام	کیلوسایکل	متر بند	لسان
۱۲ر۰۰ - ۱۳ر۰۰	۲۱۵۸۵ ۵۰	۱۳	پښتو دری
	۱۵۴۱۵ ۱۰۰	۱۹	
۱۷ر۳۰ - ۱۸ر۰۰	۱۵۲۶۵ ۵۰	۱۹	جرمنی
	۱۱۷۷۵ ۱۰۰	۲۰	
۱۸ر۳۰ - ۱۸ر۰۰	۱۵۲۶۵ ۵۰	۱۶	انگلیسی
	۱۱۷۷۵ ۱۰۰	۲۵	پروگرام برای اروپا
۱۳ر۰۰ - ۱۴ر۰۰	۴۷۷۵ ۱۰۰	۶۰	برای اردو
۱۴ر۳۰ - ۱۴ر۰۰	۴۷۷۵ ۱۰۰	۶۰	ممالک همجوار انگلیسی
۱۷ر۳۰ - ۱۴ر۳۰	۴۷۷۵ ۱۰۰	۶۰	پښتو دری
۱۷ر۳۰ - ۱۷ر۰۰	۷۲۰۰ ۵۰	۴۱	روسی

نشرات داخلی روی امواج کوتاه:

۲ر۰۰ - ۴ر۰۰	۶۰۰۰ ۵۰	۴۹	پښتو دری
۷ر۳۰ - ۸ر۳۰	۶۰۰۰ ۵۰	۴۹	برای
۲ر۰۰ - ۴	۷۲۰۰ ۱۰	۴۱	
۷ر۳۰ - ۸ر۳۰	۷۲۰۰ ۱۰	۴۱	پښتو دری افغانستان
۱۱ر۳۰ - ۱۳ر۳۰	۶۰۰۰ ۱۰	۴۵	
۱۳ر۰۰ - ۱۷ر۰۰	۷۲۰۰ ۵۰	۴۱	پښتو دری

نشرات داخلی روی امواج متوسط :

۷ر۳۰ - ۸ر۳۰	۶۶۰ ۲۰		پښتو دری
۱۳ر۰۰ - ۱۷ر۴۷	۶۶۰ ۲۰		برای
۲ر۰۰ - ۴ر۰۰	۱۲۸۰ ۲۰		پښتو دری افغانستان
۱۱ر۳۰ - ۱۸ر۳۰	۱۲۸۰ ۲۰		

دیروگرامونو پاتی برخه

چار شنبه - دخوا نانو دنیا
پنجشنبه - راد یو درام
جمعه - ذهنی مسابقه
۳۰ - ۹:

شنبه - منتخبه موسیقی
یکشنبه - هنر اوژوند
دو شنبه - منتخبه موسیقی
سه شنبه - علمی خپرونه
چارشنبه - قضا یاو قانون

پنجشنبه - رادیو درام

جمعه - دتاریخ یوه پاڼه

۹-۴۵

دورځی دمهمو خبر ونو تفسیر
(بی له دو شنبی او پنجشنبی
دمانام څخه)

دوشنبه - دملگرو ملتو خپرونه

پنجشنبه - خو پارچی موسیقی

۱۰-۰۰ در ی خبرونه

۱۰-۰۵ دمو سیقی دغزل پروگرام

۱۰-۱۵ لویدییزین المللی موسیقی

۱۰-۵۵ مناجات

۱۰-۵۸ یاد شاهي سلام

۱۱-۰ ختم

RADIO AFGHANISTAN

Broadcast Transmission Schedule
Beginning With 3rd March 1968
(12. 12. 1346)

S u m m e r 1968

1. Shortwave service (FOREIGN)
Station: KABUL/YAKATUT 69° 12'E 34° 31'N

a) Directional

BEAMED AREA	TIME GMT	FREQUENCY Kc/s	METER - BAND	POWER Kw	LANGUAGE
EUROPE	12.00-13.00	21585	13	50	PASHTU/DARI
		15415	19	100	
	17.30-18.00	15265	19	50	GERMAN
		11775	20	100	
	18.00-18.30	15265	19	50	ENGLISH
		11775	25	100	

b) Non Directional

AFGHANISTAN	13.00-14.00	4775	60	100	URDU
	14.00-14.30	4775	60	100	ENGLISH
NEIGHBOURS	14.30-17.30	4775	60	100	PASHTU/DARI
	17.00-17.30	7200	41	50	RUSSIAN

2. Shortwave service (INTERNAL)
Station: KABUL/YAKATUT 69° 12'E 34° 31'N

AFGHANISTAN	02.00-04.00	6000	49	50	PASHTU/DARI
	07.30-08.30	6000	49	50	PASHTU/DARI
	02.00-04.00	7200	41	10	PASHTU/DARI
	07.30-08.30	7200	41	10	PASHTU/DARI
	11.30-13.00	6000	49	10	PASHTU/DARI
	13.00-17.00	7200	41	50	PASHTU/DARI

3. Mediumwave Service - Station: KABUL/YAKATUT

AFGHANISTAN	07.30-08.30	660		20	PASHTU/DARI
	13.00-17.45	660		20	PASHTU/DARI
Station: POL-E-TSCHARCHI					
	02.00-04.00	1280		100	PASHTU/DARI
	11.30-18.30	1280		100	PASHTU/DARI

Our address: RADIO AFGHANISTAN KABUL, P.O.B. 544

زراعتی انار دره است .
انار دره با آنکه میوه جات گوناگونی دارد، انار آن مشهور و مورد پسند همه قرار گرفته است .

انار این دره طعم لذیذ و شیرین دارد، روی این اساس به اکثر بازار های داخل مملکت عزیز ما خاصاً در ولایت باستانی هرات ، سالانه بمقدار زیاد عرضه میگردد .

توت، زردآلو، سیب ، آلو، بهی بادام، انجیر، عناب و نظیر آنها را میتوان از جمله میوه جات عمده انار دره حساب کرد .

اهالی انار دره به شکار علاقه و دلچسپی فراوان دارند ، شکاریان به انواع و مواضع مختلف آهوار شکار می کنند .

در انار دره دو نوع آهو شهرت دارد، یکی آهوی دشتی است که بنام «آهوبره» معروف میباشد. این نوع آهو در دشت های سرگزان و بابوس به اتفاق چهار یا پنج تن شکاری صید می شود. نوع دیگر آن آهو بیست که در کوه های انار دره زندگی دارند که به نامهای گوسفند کوهی و نخجبر یاد می شوند. گرچه شکار این نوع آهو بنا بر فاصله زیاد مشکلاتی دارد، اما شکاریان ماهر آن دیار صید آنها پرکیف و لذت بخش میدانند .

روی هم رفته شکار در بین اهالی انار دره عمومیت دارد . همچنان باشندگان این خطه در موقع بهار مرغابی و کلنگ را که در کنار دریا بمشاهده میرسد ، شکار می کنند و اقسام ماهی نیز از آن دریا بدست می آورند، پلنگ هم از جمله حیوانات وحشی این دره بوده که در نقاط مرتفع کوه های آن حیات بصرمی برد شکاریان معروف آنجا گاهی هم قسم ماهرانه این حیوان را شکار مینمایند. کوچی ها در زمستان از وادی های (بقیه در صفحه ۲۶)

بوده و بافندگی بزراعت و بافندگی، کفش دوزی، خیاطی، دبای، و آهنگری هم مصروف هستند.

مصروفیت عمده این مردم، قالین بافیست که به شکل مرغوب و جالب آنها می بافند و جهت فروش به وسیله تجار به بازار های داخلی و خارجی عرضه میدارند .

کلیم، سطرنجی و جوال نخ می برد ضرورت آنان از ساخته دست خود آنها است. گرچه انار دره، مانند سایر حصص فراه ، گرمسیر بوده لکن نظر به کثرت باغ ها و وزیدن باد های چهار ماهه تابستانی، نسبت به فراه سرد تر میباشد .

تابستان گرم داشته و زمستان آن خوشگوار است در زمستان، آبهای آن به ندرت یخ می بندد .

باران موسمی هم در اقلیم این منطقه تأثیر بسزایی دارد، ساحه های زراعتی، درین منطقه نظریه زحمت کشی و فعالیت مردمان آن دیار، توسعه یافته حاصلات اراضی آنها روز افزون است.

گندم و جو از مهمترین محصولات زراعتی بشمار میرود .

زرع پنبه هم در آنجا رایج است بادنجان، کدو، پیاز و امثال آنها نیز درین دره کشت می شود .

همچنان اهالی زحمتکش این منطقه بالای زمینهایی که ریگ میداشته باشند از هیچ نوع زحمت خود داری نمیکند، آنان برای اینکه اینطور اراضی را برای زرع مساعد سازند بالای زمین، خاک می اندازند و برای مدت چند سال رودتک را که رنگ مخصوص قالین است، در آن کشت میکنند.

خر بوزه و تر بوز از جمله محصولات

این دریا، اراضی دره را دو قسمت کرده که در قسمت غربی آن در دامنه کوه - محل زیست و زندگی مردمان آن سرزمین بوده و در قسمت شرقی آن درختان مثمر جلب توجه میکند این دریا اکثر زمینها و باغ های این دره را آبیاری کرده و در اقلیم آن تأثیر بسزایی دارد .

هارود دریای دیگریست که از ادرسکن و شیندندبه این منطقه جریان دارد. این دریا در مسیر خود اکثر اراضی زراعتی و قراء این سرزمین را آبیاری نموده و بالاخره به هامون سیستان منتهی میشود .

بند بزرگ تج که در حصه قلعه سادات بالای این دریا اعمار شده است در موا سیم کشت و زراعت استفاده شایان از آن بعمل می آید . همچنان که ریزه های غرض آبیاری اراضی در بسا نقاط آن حفر گردیده است .

اهالی انار دره اکثراً تجارت پیشه

فرق مشکل !

- مادر جان! نمیدانم این دامن از تست ؟ یا ازمن ...؟

در اطفال

در بین عاداتی که در فرزندان خود برای آن اهمیت زیاد قابل هستیم یکی هم احساس مسئولیت است. اقتضای عصر امروز که خواستار زندگی مشترک در کنار های اجتماعی است، باعث میشود که کودکان خود را بصورت افراد قابل اعتماد و دارای حس مسئولیت تربیه نماییم!

هر کسی آرزو دارد که فرزندش در زندگی بیشتر از خود او پیشرفت نماید برای تحقیق این منظور بایستی کودکان افراد قابل اعتماد و دارای احساس مسئولیت بار آورده، زندگی با کودکانی که در خود احساس میکنند به مراتب سهل تر از کودکان دیگر است. اینگونه کودکان در زندگی

کمتر با مشکلات و موانع رو برو می شوند و بر علاوه باعث افتخار خانواده و جامعه شان نیز میگردند: ما برای احساس مسئولیت در اطفال خود اهمیت بیشماری قابل هستیم، حالا بایست متذکر شد که ما چگونه میتوانیم این احساس را در اطفال بوجود بیاوریم!

اگر کودکان ما در محیطی بزرگ شوند که اعضای فامیل نسبت به همدیگر احساس مسئولیت داشته در فکر همدیگر باشند، کودک نیز دارای همان احساس خواهد شد،

پدري که بخاطر منافع اجتماعی از بعضی منافع شخصی خود چشم پوشی میکند، مسلماً در روحیه فرزندان خود تأثیر بسیار نیکی بجا خواهد گذاشت، همچنین گذاشتن بعضی کارهای آسان و سبک، بدوش طفل نیز این احساس را در کودک تحريك میکند، زیرا همینکه طفل احساس میکند طرف اعتماد والدینش قرار گرفته لذت می برد!

زن و خانواده

عایشه درانی که بود؟

تهیه و ترتیب از: فهیمه حمید

اوه ... شاعرة حساس افغانستان بود که در نیمه قرن دوازدهم در کابل چشم بد نیا گشوده، علوم متداوله آن عصر را از قبیل صرف، نحو، معانی، بیان و ادبیات در محله که بنام (محل نو پچی ها) شهرت داشت آموخت.

عایشه به عمر (۲۰) سالگی به سرودن شعر آغاز کرده، اولین شعرش را در حضور تیمور شاه درانی سروده است. تیمور شاه از قریحه شعر او حمایت نموده، مقام بلندی به او داده بود. از دیوان خطی عایشه بخوبی محسوس میشود که وی از زندگی، خوشنود و راضی بوده، اما فضا صدمه بزرگی بروح او وارد کرده و تمام خوشی هارا از عایشه ربود. چه یگانه فرزندان که «فیض طلب» نام داشت، در چنگ کشمیر که در سال ۱۲۲۷ با محمود شاه درانی و وزیر فتح خان بارکزیایی بدانجا رفته بود، به عمر ۲۵ سالگی کشته شد و مادر خود را مبتلای غم و غصه همیشگی ساخت.

از آنرو اشعار قسمت دوم دیوان قلمی عایشه مملو از احساسات دردناک است که اکثر آنرا در مرثیه پسر خود سروده است. عایشه هشت سال بعد از وفات پسرش در سال ۱۲۳۵ چشم از جهان پوشید. اینست چند بیت از يك غزل او:

حالتی عجب دارم، خویش را نمیدانم
کیستم؟ کجا بودم؟ در تفکر حیرانم
گاه مست و مدهوشم، گاه ز سر رود هوشم
که به بزم عشاقم، که چو گل پریشانم
گاه عشق میورزم، که چو شمع میسوزم
که به مجلس رندان، که چو ابر نیسانم
که شوم چو دیوانه، که شوم چو فرزانه
که چو ابر گریانم، که چو غنچه خندانم

د نباله صفحه ای از تاریخ

«از صفحه ۱۰»

ودین اسلام را تبلیغ مینمودند و اگر ضرورت می افتاد، برای دفاع دست به شمشیر میبردند و مجامع مسلمانان را در تحت حمایت خود می گرفتند. گویند که درین سفر تبلیغی، سالار در مقام سترک با پدرش سالار شاهی ملاقی شد و سالار شاهی هم درین مقام چشم از جهان پوشید.

در باره شهادت سالار مسعود مولفین مذکور چنین مینویسند که وی با رفقای مجاهد خود در بهر ایچ به تبلیغ دین پرداخت و راجگان آن سرزمین قوای خود را فراهم آورد. به جنگ و پیکار پیش آمدند، در جنگ اول و دوم مسلمانان فاتح شدند، اما جنگ سوم که بتاريخ ۱۲ رجب ۴۲۴ هـ

واقع شد بسیار شدید بود و اکثر رفقای سالار سردانند، تا در آخر خود سالار مسعود نیز روز ۱۴ رجب همین سال شهید شد و امیر سید ابراهیم که در قوای عقبی اسلامی قرار داشت، بعد از پایان نبرد جسدهای سالار و رفقایش را بجا کشید.

مزار سالار مسعود تا کنون در بهر ایچ معلوم و مشهور است. اگر تولد او را طوری که روایت کرده اند سنه ۴۰۵ هـ بدانیم پس در وقت شهادت باید نوزده ساله باشد و این هم قدری بعید بنظر می آید که یک جوان نوبالغ در چنین سن از غزنه برآید و مجاهدین اسلامی را در مملکت دوردستی قیادت نماید.

اگر ما سال شهادتش را بقول فرشته ۵۵۷ هـ بدانیم پس مدت عمرش به (۱۵۲) سال میرسد که این هم امریست نادر و متعسر.

بهر صورت از روی اسنادیکه از سنه ۷۰۰ هـ بعد موجود است مزار (لطفاً ورق بزنید)

به کاهلیز خواست و هنگامیکه سلطان محمود بسفر سومات وارد شد (۴۱۶ هـ) سالار شاهی نیز با پسرش بحضور سلطان آمد و متعاقباً سلطان محمود خواهر زاده خود سالار مسعود را به غزنی برد، اما سالار شاهی در هند مقیم ماند که نامش در جمله ۱۲ نفر ملکان بزرگ افغانی هم رکاب مسعود در تاریخ فخرن افغانی نعمت الله سامانی هروی مذکور است و بعد از آن به تبع او مولفان حیات افغانی و صوت افغانی و خورشید جهان نیز از نام برده اند و این آشکار است که در عصر جهانگیری ۱۰۱۸ هـ که نعمت الله هروی فخرن افغانی را می نوشت مردم سالار شاهی را افغانی می شمردند (۱).

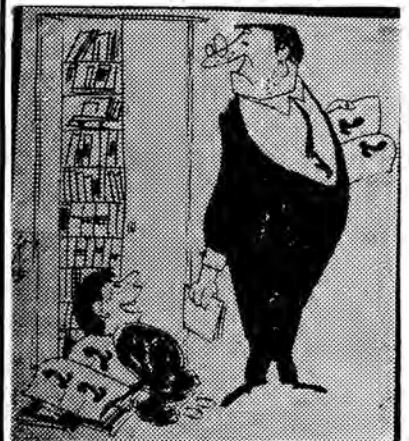
علاوه بر مطالب فوق که در مرآت مسعودی چشتی و حیات مسعودی سروانی موجود است از همین کتب چنین استنباط میشود که سالار مسعود در دربار غزنه مورد نوازش و الطاف محمود ولسی محسود وزیر احمد بن حسن میبندی و شهنشاه مسعود بود و اوضاع ناگوار دوره آخرین محمود و فساد اهل دربار که منجر به ناکامی شهنشاه محمود و سلطنت سلطان مسعود شد، سالار مسعود را برین امید داشت که به قیام خود در غزنه خاتمه دهد و با جمعی از یاران واپس به هند رود. سالار مسعود با اجازت سلطان محمود از غزنه برآمده و در هند بحضور پدر رسید، وی یاران مجاهدی داشت که به تبلیغ اسلام در هند کمر بستند و در ملتان و اوچ و اجودهن در دهلی و مرتبه و قنوج و سنهیل و بلگرام و بدایون و غیره سیر کرده

(۱) رجوع کنید به نسخه خطی فخرن افغانی.

و مسعود در سنه ۴۰۵ هـ در اجمیر بدین آمد و سال شهادتش در تاریخ فرشته سنه ۵۵۷ هـ است که آنرا صحیح گفته نمیتوانیم و فرشته چنین اغلاط سنین فراوان دارد. چون سنه ۵۵۷ هـ سال آخرین دوره غزنوی بوده و حکمران آخرین این دودمان خسرو ملک به کشمکش حفظ تخت و تاج خود مبتلا بود، البته در چنین حال لشکر کشی او بطرف هند نیز متعسر است. بنابراین سال ۵۵۷ هـ را سال وفات سالار شاهی نه تنهائمانی روایات تاریخی است. بلکه او ضاع سیاسی داخل کشور نیز آنرا مجال داده نمیتواند. پس زمان وفاتش را بین ۴۰۵ و ۴۲۴ هـ تخمین کرده اند که ایام جوانی او باشد.

از روی اسناد موجوده حضرت سالار مسعود تحصیلات خود را بمر چهارونیم سالگی آغاز کرده و تا دوازده سال در اجمیر درس خواند. سالار شاهی حسب الامر سلطان محمود غزنوی در سال ۴۱۴ - ۴۱۵ هـ از اجمیر بسفر حربی کاهلیز برآمد و چندین مهمات دیگر را نیز در آنجا بسر رسانید. چون اقامتش در کاهلیز طول کشید عایله خود را از اجمیر

کنجکاوای کودکانه!

— پدر جان! من بالاخره نمره های ترا در امتحانات یافتم! ...!

سالار مسعود غازی درهند شهرت داشت و يك شخصیت مجعول مابعد بنظر نمی آید ، چون مآخذ اصلی عبد الر حمن چستی ، یعنی تاریخ ملامحمد غزنوی هم اکنون پیدانیست پس باین مشکلاتیکه درتواریخ ولادت ووفات او بمیان می آید، برنقل چستی از کتاب مفقود ملامحمد غزنوی نیز اعتماد کامل نتوان کرد و بازهم صحت و سقم نسخه ایکه چستی دیده بود، مورد نظر خواهد بود .

اما از روی اسناد کنونی نکات ذیل قابل قبول است که:

- ۱- شخصیت سالار مسعود ، يك چیز مجعول نیست و از مدت شش صد سال سند تاریخی دارد .
- ۲- تاریخ تولد ووفاتش هر چه باشد ، از روی تواتر از رجال عصر غزنو نیست .
- ۳- اگر قرابت او با سلطان محمود ثابت نباشد ، از لقب سپه سالار هویداست که از رجال عسکری این دوره بوده که درهند از جهان رفته است .
- ۴- در روایات قدیم افغانی که نعمت الله هروی فخرن افغانی خود را از گفتار راویان بصیر فراهم آورده و تا سال ۱۰۱۸ ه هم همین روایات سینه به سینه نقل میشد، نام دوازده نفر ملکان و سالاران بزرگ افغان ضبط شده که دران جمله سالارشاھو نیز میباشد و همین شخصیت رادر مرآت مسعودی و کتب مابعد پد رسالار مسعود نوشته اند . و بعدی ندارد که این روایت را قبول کنیم .
- ۵- شخصیت سالار يك شخصیت عادی نبود، شهرتش تا حدود ۷۰۰ ه درهند فراوان بود و حتی ابن بطوطه جها نگر د عربی نژاد یکه تازه بهند آمده بود، نیز شهرت او را در بین مردم شنید و ذکر او را در سفر نامه خود نمود وی در سفر نامه خود (ص ۵۱۵ ترجمه فارسی) گوید که

باسلطان دهلی محمد بن تغلق (۷۲۵-۷۵۲ ه) بزیارت تربت سالار مسعود رفتیم که او اکثر این نواحی را فتح کرده و حکایات عجیبی در باره او و جنگ هایی که با کفار کرده ، نقل میشود قبر سالار زیر قبه یی واقع شده است که برآن ازدحام مردم بود .

ازین قول ابن بطوطه شهرت عظیم سالار درهند پدیدار میگردد که قبرش معین و معلوم و مشهور بود و اورا فاتح و سالار و دلاور اسلامی مید انستند . شمس سراج عقیف که تاریخ فیروز شاهی رادر حدود ۸۰۰ ه نوشت می نویسد که سلطان فیروز شاه در سنه ۷۷۶ ه به بهرایج سواری کرده چون در بهرایج رسیده ، زیارت سپه سالار مسعود غازی رحمة الله علیه را بجا آورده و دران جا چندی مقام کرد و شبی سپه سالار مسعود را بخواب دید .

(تاریخ فیروز شاهی ص- ۳۷۲)

ازین روایت شمس سراج نیز آشکار است که تربت سالار همواره مورد احترام و زیارتگاه شاهان و مردم بود .

۶- تواتر روایات غزنوی بودن سالار را میرساند نسبتاً چه سید باشد، چه افغان، فرقی ندارد. زیرا سادات فراوان با افغانان درینجا محشور بوده و بالکل افغانی شده اند و در زبان و فرهنگ و رسوم و لباس و عنعنه بکلی مقغن اند مخصوصاً سادات پیشین و کثر که زبان پبنتو زاهم خوبتر از دیگران دانند و يك نمونه این مردم سید جمال الدین کنری بود که در دنباله افغانی شهرت داشت .

باری باین شش نکته، شخصیت سالار مسعود را در جمله رجال دوره غزنوی مورد تحقیق و نظر قرار باید داد تا از تحقیق و امعان نظر آینده درباره او حقایق مثبتی بدست آید می رود .

سر سبز هرات به انار دره وارد می شوند، این ایام را در آنجا سپری نموده و در تابستان عموماً به دامنه های خرم و سرسبز هرات میروند.

مردمان انار دره با آنکه رسوم و عادات پیشین خود را تا اندازه یی از دست نداده اند، لیکن از تحولات و پیشرفت های نوین هم برخوردار میباشند .

نظرات و پیشنهادهای داماد و عروس، در ازدواج و مراسم آن، کمتر دخیل میباشد .

اهالی آنجا دوستانه و بی آلیشانه حیات بسر می برند و مثل يك فامیل واحد باهم بود و باش دارند .

لباس و پوشاکشان طرز بخصوص داشته و عموماً لباس خود را از تکه های سفید انتخاب مینمایند .

باشندگان انار دره به معارف علاقه زیاد داشته، روی این اساس چند باب مکتب ابتدایی و دهاتی در آنجا تأسیس شده است .

ورزش و سپورت در بین اهالی آنجا بصورت خاصی وجود دارد - اگرچه اکثر باشندگان آنجا بصورت مداوم بکار های جسمانی در مزارع مصروف میباشند .

با آنهم مردمان آزادمنش و سرشار آنجا زمانی گردهم جمع می شوند و به سپورت های محلی خود ادامه میدهند .

موسیقی و آواز خوانی هم یکی از وسایل سرگرمی مردم این دیار بشمار میرود .

هنری خود اصلاً خاطرۀ خوب ندارم. ذهنت بعضی از مردم در این قسمت مراچندان را ضعیفی نمی سازد و شاید همین موجب است که هنرمندان را دلسرد می سازد. اما چه باید کرد که جدال با ذوق و علاقه، کار آسان نیست.

پرسیدم: پس لطفاً در قسمت خاطرۀ زندگی قبل از ازدواج و بعد از ازدواج با ما چیزی بگو. ولی پیش از اینکه اول لب بسخن کشوده باشد، بنا علی صنعتگر گفت: بهترین خاطرۀ قبل از ازدواج بروین جان، روزی که من را با من می باشد. میرمن پر وین در حالیکه کاملاً سرخ شده بود، بدون زدن گفته شوهرش، افزود: بهترین خاطرۀ من، تو فوق درامتخانات صنف دوازدهم می باشد. اما خاطرۀ خوش بعد از ازدواج ماهمین کافیسست که بگویم از بدو ازدواج تا کنون هیچ خاطرۀ بدی ندا روم و همه روز بخوشی و سرور پایان می یابد. پرسیدم: شما چه نوع غذا را دوست دارید؟ کدام يك از غذاهای وطنی را بهتر می پذیرید؟ و کدام قسم لباس را می پسندید؟

ج- بخدا تمام غذا های وطنی را دوست دارم. لباسهای ساده مورد پسند منست و هر قسم غذای وطنی را به مهارت میتوانم طبخ نمایم. مخصوصاً قالی را که طرفه علاقه و پسندم میباشد.

منکه خیلی گرسنه بودم، آب دهنم را فروبرده زیر لب گفتم: خدا -

نفهمید که کیست؟ با خود گفتم: خدا کند هنری کوماسیاس باشد. يك کمی بلند تر علاوه کردم پس معلوم است شما اوقات فراغت خود را به شنیدن نغمه های مورد علاقه تان، صرف مینمایید.

خنده کرد و جواب داد:

تخریر. اوقات فراغت خود را تربیه و پرورش اطفالم صرف مینمایم منکه از این قضاوت و فیصله عاجل خود قدری خجل شده بودم، بحساب ارزیابی بهانه طرح دیگری ریخته گفتم:-

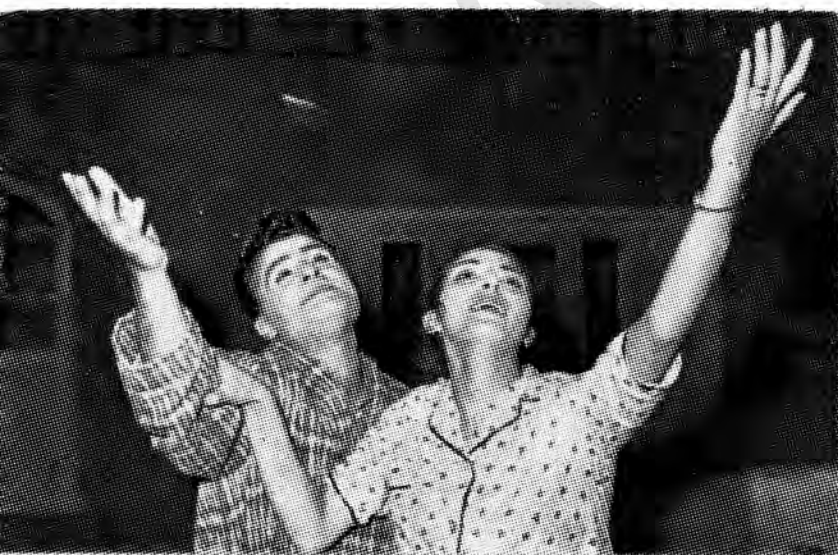
لطفاً عقاید تان را در مورد هنر تعریف کنید و راه ارتقای هنر را از نظر خود بگویید!

گفت: بعقیده من بهترین طریق پیشرفت هنر در موقعیت فعلی، تشویق و ترغیب هنرمندان در مسلك شان میباشد و برای این مامول موجود شدن کورس های مسلکی و تامین آینده هنرمندان شرط اساسی و اولی میباشد.

چون دیگر سوالی برای گفتن نداشتم، بهتر دیدم با يك خداحافظی مختصر آنها را از درد سر، نجات مخلص تان هم هر قدر فکر کرد بدهم. همان گفتن و همان شدن.

نصیب کند. يك قدری بلند تر صدایم را کشید و سوال کردم:- درینصورت بد نیست راجع بذوق هنری خود صحبت کنید و بگویند کدام يك از هنرمندان، مورد علاقه تان هستند؟

او در جواب با يك تسلط تمام گفت: از ممثلان وطن به هنر بناغلو رفیق صادق، بیسند، مشعل، هدف و میرمن حبیبه عسکر و از هنرمندان دنیا به هنر انتونی کوین احترام دارم. ولی اگر راست پرسان کنید تیپ و پوز برزیت باردو سخت مورد توجهم میباشد. به آواز خوان های وطن به میرمن ژیل و بناغلی ناشناس بی اندازه علاقه دارم. سپس مکئی نموده و ادامه داد: يك صداخوان فرانسوی مورد تحسین من است و ملایم ولایت و آرام میخواند، ولی نام او را تمیدانم.

میرمن پروین صنعتگر باشوهرش در کمیدی (من بمیرم، تو نمیری)

هنر و ادبیات افغانی ...

بقیه از صفحه ۷

اینک برای اینکه به خوانندگان عزیز پښتون بزغ در مورد هیأت هنری مذکور معلوماً تی داده باشیم، مصاحبه ای را که با ښاغلی رحمن قل- اوف علی رضا رئیس هیأت، انجام داده ایم، تقدیم می کنیم :

س: ښاغلی رحمن قل اوف !
لطفاً بفرمایید که تیاتر لاهوتی چه وقت و در کجا تأسیس گردید ؟
ج: تیاتر لاهوتی در سال ۱۹۲۹ در شهر دوشنبه به وسیله هنرمندان آما تور که به پیشه های دیگر مصروف بودند و بعد از عصر، در تیاتر کار می نمودند، تأسیس گردید و به فعالیت هنری، آغاز نمود.

س: سیستم نشراتی تیاتر، از کدام مکتب هنری پیروی میکند ؟
ج: سیستم نشراتی تیاتر لاهوتی به اساس مکتب هنری ریالیسم سوسیالیستی هنر در خدمت مردم، تشکیل شده است.

س: در ادامه نویسی های تیاتر آیا فقط از ادبیات باستانی و معاصر شوروی الهام میگیرند ؟ یا از ادبیات جهانی ؟

ج: تیاتر در شوروی، هم از ادبیات معاصر و باستانی شوروی و هم از درام نویسهای کلاسیک جهان مانند شکسپیر، مولیر، شیلر، کرکون گورگی و غیره الهام گرفته و استفاده مینماید.

س: کرکتر های هنری تیاتر از قبیل دایر کترها، ریژیسورها، اکتورها، رسامها، کمپوزیتورها و دیگران توها، و مکیاژها و سایر کارکنان فنی شما، آیا توانسته اند هنر شان را بسوی جهانی عرضه نمایند ؟ یا خیر ؟

ج: البته یک دسته ریژیسوران، اکتورها، رسامها و دیگر متخصصان تیاتر بر علاوه محبوبیت و شهرت

و چند تن دیگر از هنرمندان افغانی دعوت نمایند.

س: آیا موزیک افغانی و هنر تیاتر ما در کشور شما، طرفدارانی دارد یا چطور ؟

ج: بلی موزیک و هنر تیاتر افغانی در جمهوریت تاجکستان شوروی، محبوبیت و موفقیت پیدا کرده است. مخصوصاً در ده سال اخیر، از موقعیکه مبادله هیأت های کلتوری بین افغانستان و شوروی صورت گرفته، علاقه مندان هنر افغانی، مخصوصاً در تاجکستان خیلی زیاد است.

س: هنرمندان تیاتر شما، آیا هنرمندان سینمایی اتحاد شوروی هم میباشند ؟

ج: تمام هنرمندان تیاتر ما، تنها در (تاجک فلم) بلکه در موسسات فلمبرداری دیگر جمهوریت های اتحاد شوروی نیز هنر نمایی مینمایند، مخصوصاً در قهرمانان فلم های جمهوریت شرتی شوروی راهنرمندان تیاتر ما بازی میکنند.

س: آیا قبل ازین هم شما به کشور ما مسافرت نموده اید ؟

ج: از سال ۱۹۵۹ سفر های هنری ما به افغانستان آغاز شده و این بار ششم است که با هیأت های مختلف هنری، به افغانستان سفر میکنیم. من و رفقای من، هر وقت که به افغانستان سفر میکنیم، از مهمان نوازی و صمیمیت های دوستان افغانی، خاطرات فراموشناشدنی داشته و خود را خیلی خوشوقت احساس می کنیم.

در اخیر درود و سلام های گرم و پر حرارت من و رفقای مرا به مردم هنر دوست افغانی توسط مجله پښتون بزغ تقدیم نمایم.

خود در خود اتحاد شوروی، در خارج نیز شهرت پیدا کرده اند. ما نند ریژیسور تراژیدی رستم و سهراب (حبیب عبدالرزاق) و اجراکنندگان رولها، که با این اثر جهان شمول، در پایتخت اتحاد شوروی شهرت بزرگ کسب نمودند.

همچنان - تیاتر لاهوتی سه نفر هنرمند چیره دست و وزیده دیگر نیز دارد که عبارتند از محمد جان قاسم اوف، احدی برها نف و تحفه فاضلوه.

س: آیا کدام یک از هنرمندان شما، جوایزی هم بدست آورده اند ؟

ج: اکثریت هیأت هنرمندان تیاتر لاهوتی بگرفتن القاب و جوایز هنری موفق گردیده اند. مثلاً از هنرمندان جوان مانند گوریچ ذوقی بیک اوف، عطا محمد جانف، گل اندام صفرعلی یوه، عبدالرزاق و غیره.

س: لطفاً بفرمایید که آیا سناریست ها، درامه توها و نویسندگان تیاتر شوروی، از کلتور و فرهنگ کشور ما (افغانستان) هم استفاده میکنند ؟ یا خیر ؟

ج: بلی درامه نویسها و سناریست های تاجک، از ادبیات و صنعت افغانستان استفاده میکنند و تیاتر لاهوتی درامهای (اوپدوم) رستم، شام زندگی و قهرمانان) مرحوم استاد لطیفی را در پلان نمایش خویش شامل نموده و در نظر دارد در سال آینده، درام «اوپدوم نیست» را به صحنه بگذارد.

و همچنان در نظر است برای همکاری در تمثیل آن، از ریژیسور و اکتور معروف افغانی ښاغلی قیوم بیسند

مدیریت مراکز آخذه ها

بقیه از صفحه ۹

باندی شروع کړه او داسی سخره غوټه او پیچلی کساله یی په لوی لاس منځ ته راوسته چه نه یواځی دمنځنی ختیځ دامن دیوی قطعی او افسوسناکی تباهی سبب شوه بلکه دیولی دنیا امن یی دیو قطعی خطر اودبربادی دکندی په خنده ودراره د عربو په خاوره د اسرائیلو ددی وروستی بربنهی حملی کال پوره شو. خو دانه د عربو په خاوره داسرائیلو لومړی حمله ده او نه د عربو په خاوره داسرائیلو د حملی لومړی کال. داسرائیلو دمنځته راتلو شل کاله د تعرض او تجاوز یو افسوسناک داستان دی چه د بشر په حقوقو تجاوز، د بشری رایي عامه نوهین، دملگرو ملتونو دوقار او حیثیت سپکاوی اودامن اوبقای باهم تباهی او بر باد یی لوی لوی اوبیل بیل فصلونه دی .

داسرائیلو دی تجاوزته ددنیا په منځ ټولی بشری دنیا بد وویل او چیر سخت یی وغانده مگر اسرائیل ددی غندنی هیڅ پروا ونه ساتله .

دملگرو ملتونو دامنیت سوری بیا بیا دافیسله وکړه چه باید اسرائیل ډیررز اوسمدستی د عربونه دجنگ په زور نیولی سیمی خوشی کړی مگر اسرائیلو ددی تصو یب او سپارښتونو دمنلو په ځای داسرائیلو سره دبیت المقدس داردنی برخی او غزی دیوځای کولو کارته ملاوتړله . د اردن او عربی متحد جمهوریت نه دنیولی سیمی دحاصلاتو اومعدنی وسایلو دچلولو کارته یی زور ورکړ اړخپلی حملی یی ځای په ځای او وخت په وخت د عربو دویرولو او پریشانه کولو دپاره جاری وساتلی اوله بلی خوایی دملگرو ملتونو د هرکوشش مخصوصاً دملگرو ملتونو داستاخی

مراکز آخذه است، نشر و ثبت و راپورتاژ محافل بزرگ رسمی ونشر و ثبت گزارشات نماز های عید از مسجد پل خشتی همه ساله توسط کارکنان این مدیریت اجرا شده است، نشرات ذریعه دو آخذه مجهز و موقت همه ساله در تمام منطقه جشن با لودسپیکر های متعدد به اهتمام مدیریت مراکز آخذه صورت میگیرد .

در تجلیل روز معلم، جشن اطفال، روز های سره میاشت ، روز صحت و روز ملل متحد در هر کجا برگزار شده و بر گزار گردد مدیریت مراکز آخذه در حصة نشر پروگرام های آن ها ذریعه وسایل دست داشته نشرالصوت همیشه کمک نموده و مینماید - وهم همه پروگرام های نمایشی هنرمندان داخلی و خارجی که در کابل ننداری

داکتر گوناریارنگ په ناکامی کښی تښی شلولی دی اودکشالی بیچیدگی یی نوره هم زیاته کړی ده .

افغانستان دمنطقی د یو آزادی دوست او بیطرفه اسلامی هیواد په حیث د عربو په سیمه داسرائیلو د تجاوز او حملی په غندنه کښی هیڅ موقع له لاسه نه ده ورکړی اود عربو د هیڅ قسم اخلاقی ملاتړ نه یی ځان نه دی رابښکلی .

دملگرو ملتونو په مختلفو ممبرونو دافغانی زعماء و په تماسونو او کپو اعلامیو کښی، د بشری حقوقو دپاره دتهران په کنفرانس اوهره هره موقع کښی نی خپله بشری اواسلامی وظیفه په ځای کړی اوترخوچه داکشاله دعدالت او واقع بینی په پخو بنیادونو آواره او حل نه شی ترهغی به افغانستان

و یا جای د یگری اجرا میگرد ، مدیریت مراکز آخذه در نشر آن وظیفه دار می باشد .

مدیریت مراکز آخذه ها با وصف داشتن سامان مجهز ثبت و نشر يك استدیوی مدرن و بسیار که همه آلات مرسله، آخذه، ثبت و نشر و ماشین مولد برق در آن نصب میباشد به اختیار دارد و در اوقات مهم و عاجل از آن استفاده کرده میتواند و دو آخذه یکی در مرکز شهر و دیگر در لیسه مهتاب قلعه تحت اثر این مدیریت روز و شب نشرات میکند. در پهلوی و ظایف تخنیکسی و ظایف اداری از قبیل رسیدگی به راپور ها و احوالات آخذه های و لایات و اجرات یومیه دفتر داری و غیره هم شامل بوده این مدیریت رسماً با شعب آخذه های ولایات مکاتبه دارد .

دخپلو عربو وروڼو اخلاقی ملاتړ نه مضبوط ولاړوی .

مساحه عجیب !!

پدر - فرض کنیم این يك دایره است، حالا مساحه آنرا معلوم كن... پسر (بعد از اندك تفكر) - كمتر شما !!

فریادی در سکوت...

دنباله صفحه ۱۷

نوشته: راضیه شیرزاده

آخرین آرزو

از من خواستی که از آرزویم، سخنی بگویم، پس گوش فراده: میخواهم که ننگین انگشتری باشم که در انگشتان ظریف تو جلوه گر است... اما نه... زیرا شاید آنرا روزی گم کنی و من نمی خواهم که گم گشته تو باشم!

آرزو دارم که گلی سرخ باشم که تو آنرا دوست داری. اما نه... زیرا من نمیخواهم که با دستهای تو پرپر شوم و تو مرا دور افگنی!

میخواهم که جام شراب باشم تا در میان دستهای ظریف تو قرار گیرم و ترا مست نمایم. اما نه... هرگز نه. زیرا تو شاید از شدت مستی می، جام شراب را بدور افگنی. و من نمی خواهم که بادست تو پر تاب شوم.

پس بگذار که از آخرین آرزوی خویش سخنی بتو بگویم. بلی آخرین آرزو... آرزو دارم که پس از مرگم با پای برهنه بر سر مزارم، بیایی تا خاک مزار من، پای لطیف ترا لمس کند و آنوقت من خواهم دانست که ترا از دست نداده ام.

های مستحکم پیمان ابدی بنیاد نهادیم و با گذاشتن سقف وفا، بروی آن، بقایش را جا ویدان تضمین نمودیم...

ما تصمیم گرفتیم هر دو، دوش بدوش هم، با نیروی عشق که مافوق قدرت بشری است، با مشکلات فراوانی که در راه ازدواج ما وجود داشت، مبارزه نماییم و بعد پیروز و شاد کام، کاخ زندگی مشترکمان را روی ویرانه های گذشته آبا در سازیم.

اما افسوس...!

افسوس! که تو عم افسانه عشق و وفای ما را شنیدی، آسراء، با امیال بست شهبوانی به اشتباه گرفتی و بعد بخاطر حقیقه در تعیین سرنوشت وی و مسئولیتی که به خاطر تربیت معنوی اش، بخود قایل بودی، عصبی و آشفته شدی و نا مهربانانه بنددر پایش افکندی...

تو جاده نیاز را بروی، او بستی، دیده امید مرا با خار جفا، کور کردی و هر دوی ما را تا سر حد جنون و مرز مرگ پیش راندی.

تو مروارید های غلتان صدف چشم فرشته ام را خشکاندی و فریاد جانسوز او را در گلو خفه کردی، تو رنج و محنت همیشگی را بجای محبت و صمیمیت برایم ارمغان آوردی و دیگر چه بگویم که چه کردی؟

اما دوست من! تو اشتباه نمودی و راه خطا در پیش گرفتی، تو غافل از کشش و جذبۀ فنا ناپذیر عشق، گمان کردی نا دیدن، فراموش کردن است. در حالی که این جمله جز در قاموس پلید هوسبازان را هسی ندارد.

از من دریغ داشته بود، بلند ساخته و از خدای بزرگ، پاره این بارانزایی خواسته بودم که از عطش درونی ام بکاهد.

ما باران ها فقط دهکده های سرسبز و حرم اصراف را سیراب نمودند و برای من صرف غریش خشم آکین رعد نمایی بجهت آوردند که گوشم را همچون جبل مرک، به عذاب می کشید.

برمانده شده بودم، بیچاره شده بودم، دل بمرگ بسته بودم و در انتظار آن، روز هایم را به شام و سبهایم را به صبح می رساندم که تا کمان او آمد...

آری او... آمد و همچون شبیم سحر گاهی، گلپس کهای خشکیده عیدم را صفا و طراوت بخشید و - عمل باران بهاری فضای وجودم از رایحه دل انگیزش سرشار نمود... آمد ورشته های زرین دام عشقش را به من ساخت و دست و پای دلم را محکم در آن بست و بعد دروازه طلایی قلعه بسجیر نا بدیرقلیش را برویم کشود، من پای در آن نهادم و جام وجودم را از صهبای عشقش، مملو و سرشار ساختم.

هنئه ما و ماهها یکی بعد دیگر آمدند و رفتند و باگذشت زمان، شعله های سرکش عشق ما هر روز بیشتر زبانه کشید و آینده با روشنی و فروغ دلنواز تری، بروی ما لبخند زد.

من او هر روز ساعت های متعددی باهم تشستیم، از آرزو ها و خواسته هایی که در دل داشتیم، حرف زدیم و برای تأمین سعادت آینده خود نقشه ها طرح نمودیم.

ما بنای عشق خود را روی پایه

بگذار بتو بگویم که درین مدت باوصف همه ممانعت ها و سختگیری های تو، ما حتی یک لحظه از هم دور نبوده ایم، این را با و رکن دوست سنگین دل من! ما همیشه تصویر صورت خود را در آینه دل می بینیم و صدای خود را از و رای امواج صوتی که در همه جا پراکنده اند، می شنویم... باور نداری؟

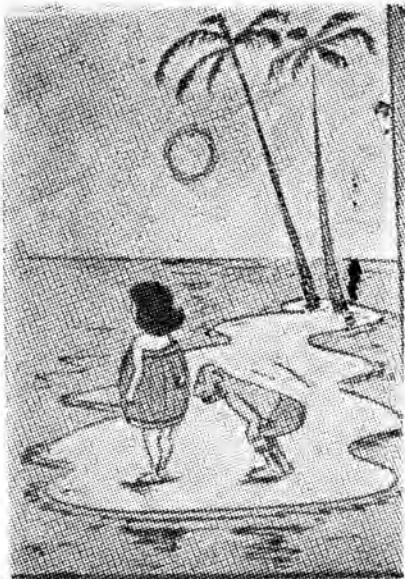
پس بیا فقط برای یکبار سر در گوش دل من بگذار و ناله قناری کوچکم را که در حصار ما نعت های تو می نالد، بشنو و بعد اگر خواستی - بند از پایش بکشای و خدای عشق را شاد کن.

پایان

بینتون ب غ

نمک دزدی

تهیه و ترتیب از: ر.ر. نمک دزد

آخرین روزنه امید...!

در رستوران ...!

مدیر رستوران از مردی که طعامش را صرف نموده بود، پرسید: غذای امروز چگونه بود؟
مرد اظهار رضایت نموده، گفت: اتفاقاً امروز خیلی عالی بود.
مدیر بلا فاصله رویش را به خدمتکار نموده، باخشم گفت: بدبخت! باز غذای مخصوص مرا به مشتری دادی.

چینستون بزرگ

دامتیاژ خاوند: رادیو افغانستان
مسئول مدیر: محمد ناصر طهروی
دلیکوالو کمیته:

محمد گلاب نگر هاری،
سراج الدین و حاج، عبدالکریم
روهینا، عبدالله غمخور اوعبدالله
نظمی.

قیمت يك شماره:

در مرکز - دو افغانی
در ولایات - دو افغانی و ۰۰۵ پول

دو لتی مطبعه

واین هم چند فکاهی مضحک
از نمک دزد

نما کرد حاضر جواب!

معلم به شاگردی که خیلی باز یگوش بود، گفت: من از تو هیچ خوشم نمی آید! شاگرد باخونسردی جواب داد: معلم صا حب دل بدل راه دارد.

معاش نوگر!

ارباب: بگو آن چیست که نه بوده - نه هست، و نه هم خواهد بود؟
نوگر: قربان! معاش بنده.

شوخی عجیب!

زنی از دست مردی که برایش «اشتر» گفته بود به پولیس شکایت نمود، پولیس مرد را محکوم به پرداخت دو صد افغانی جریمه نمود و او هم آنرا پرداخت.

بعد مرد از پولیس پرسید: من برای اینکه بیک خانم «اشتر» گفتم، جریمه شدم - حال اگر بیک شتر هم خانم بگویم، آیا مرا جریمه خواهید نمود؟

پولیس گفت: خیر!

مرد بلا فاصله رویش را بزن نموده گفت: خدا حافظ «خانم»!

قیمت کفش!

دختری زیبا در کفایتی کفشی را پسند نمود و قیمت آنرا از فروشنده پرسید: فروشنده که از دخترک خوشش آمده بود، گفت: فقط یک بوسه!

دخترک گفت: قبول دارم - من کفش را می برم و پدر کلانم را می فرستم که قیمت آنرا بپردازد...!

تفنگویی با علاقه مندان

نما علی ع.م از کابل:

مطالب از سالی شما را به شعبه سپرد با طله، فر ستادیم تا بعد از گذشت مدتی، حریق گردد، اطمینان داشته باشیم.

بناغلی ظاهر علیچی از وزارت مالیه!

«طیب العشاق» شما دوره ستاز خود را طی میکند بعد از ختم این دوره نسخه جات وی را به عشاق ناکام نشر خواهیم نمود، صحت شما را آرزو می کنیم.

بناغلی انور از شور بازار!

کار تون از سالی شما به علت شباهتی که به خود شما داشت، نشر نشد، انتظار نداشته باشید.

پیغله (روش)!

بقول خود شما (چند فکاهی بی مزه) تان رسید. راست بگو بیم، خیلی بی مزه و بی نمک بود، باز هم آنها را چند وقتی در نمکدان (نمک دزد...) نگاه میداریم تا باشد که بی نمک تر و بی مزه تر شود و بعد از آن چاپ گردد...

به انتظار همکاری بیشتر شما میباشیم!

آهنگ فرار

مژده به مسافرين آريانا

د آريانا فون همون شركت با بكار اناختن طياران جديد

جيت بوئنگ ۷۲۷

دراكتر پروازهاي بين المللي خوش چيز عمده را ب مسافرين مهيا ميكند :

پرواز سريزه

لحت بيتر

استقباليه

براي مزيد معلومات لطفا به دفتر تكت فروش آريانا و تلفونهاي ۲۴۷۳۱-۲-۳ حرم فرما .